

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра європейської економіки і бізнесу**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Міжнародні економічні відносини

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

29 «Міжнародні відносини»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

292 «Міжнародні економічні відносини»

Форма навчання: денна (очна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему **«Зовнішньоекономічна діяльність України у двосторонньому
співробітництві з США»**

здобувача Шедловської Івонни Іванівни

(підпис) _____

Науковий керівник: к.е.н., доц. Лещенко К.А.

(підпис) _____

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією
з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: д.е.н., проф. Федірко О.А.

(підпис) _____

Київ 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра європейської економіки і бізнесу**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

«МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»
29 Міжнародні відносини
292 Міжнародні економічні відносини

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Ткаленко С.І.

_____ Федірко О.А.

«___» _____ 2025 р.

«___» _____ 2025 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ
здобувачу вищої освіти *Шедловській Іванні Іванівні*

денної форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

**на тему: «Зовнішньоекономічна діяльність України у двосторонньому
співробітництві з США »**

Тему затверджено наказом ректора Університету від «__» _____ 20__ р. № _____

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах _____

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	Теоретичні засади зовнішньоекономічної діяльності та двостороннього співробітництва
(назва розділу)	
Розділ 2	Аналіз ефективності зовнішньоекономічної діяльності України у співпраці зі США
(назва розділу)	

Розділ 3	Проблеми та перспективи розвитку зовнішньоекономічної діяльності України у співпраці з США
-----------------	--

(назва розділу)

Об'єкт дослідження:	Зовнішньоекономічна діяльність України, зокрема двостороннє співробітництво з США, яке включає торгівлю, інвестиції та міжнародні угоди.
Предмет дослідження:	Аналіз динаміки, структури та ефективності зовнішньоекономічних відносин між Україною та США, а також визначення проблем і перспектив розвитку цієї співпраці.
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	Вивчення особливостей зовнішньоекономічної діяльності України в контексті двостороннього співробітництва з США, а також оцінка ефективності цієї співпраці в умовах сучасних економічних викликів.

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	Проаналізувати поняття, форми та механізми зовнішньоекономічної діяльності; узагальнити теоретичні основи міжнародного економічного співробітництва; розробити методику дослідження та оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності України.
У розділі 2	Дослідити динаміку та структуру зовнішньої торгівлі між Україною та США; оцінити інвестиційне співробітництво між Україною та США; вивчити вплив торгових угод та міжнародних санкцій на економічне співробітництво.
У розділі 3	Виявити основні проблеми та виклики у зовнішньоекономічних відносинах між Україною та США; показати перспективи та стратегічні напрями розвитку зовнішньоекономічної діяльності України у співпраці з США.

**Завдання підготував
науковий керівник**

(підпис)

Лещенко К.А.
«01» березня 2025 р.

Завдання одержав студент

(підпис)

Шедловська І.І.
«01» березня 2025 р.

Реферат

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 65 сторінок, 10 таблиць, 15 рисунків, список використаних джерел із 64 найменувань, додатки.

«Зовнішньоекономічна діяльність України у двосторонньому співробітництві з США»

Об'єктом дослідження є зовнішньоекономічна діяльність України, зокрема двостороннє співробітництво з США, яке включає торгівлю, інвестиції та міжнародні угоди.

Предметом дослідження є аналіз динаміки, структури та ефективності зовнішньоекономічних відносин між Україною та США, а також визначення проблем і перспектив розвитку цієї співпраці.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи – вивчення особливостей зовнішньоекономічної діяльності України в контексті двостороннього співробітництва з США, а також оцінка ефективності цієї співпраці в умовах сучасних економічних викликів.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі *завдання*:

- Проаналізувати поняття, форми та механізми зовнішньоекономічної діяльності.
- Узагальнити теоретичні основи міжнародного економічного співробітництва.
- Розробити методiku дослідження та оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності України.
- Дослідити динаміку та структуру зовнішньої торгівлі між Україною та США.
- Оцінити інвестиційне співробітництво між Україною та США.
- Вивчити вплив торгових угод та міжнародних санкцій на економічне співробітництво.
- Виявити основні проблеми та виклики у зовнішньоекономічних відносинах між Україною та США.
- Показати перспективи та стратегічні напрями розвитку зовнішньоекономічної діяльності України у співпраці з США.

Практичне значення отриманих результатів. Результати дослідження можуть бути використані в розробці рекомендацій для вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності України в контексті двостороннього співробітництва з США, що можуть бути використані для оптимізації торгових і інвестиційних відносин, а також формування ефективної стратегії співпраці.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи: 2025

Рік захисту роботи: 2025

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, експорт, імпорт, інвестиції, міжнародна торгівля, економічні відносини, міжнародні угоди.

ВІДГУК
про кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувачем факультету міжнародної економіки і менеджменту
освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини»
Шедловської Івонни Іванівни

на тему
**«Зовнішньоекономічна діяльність України у двосторонньому
співробітництві з США»**

Актуальність теми. Співпраця України з США є одним з основних напрямків зовнішньоекономічної діяльності, що має велике значення для забезпечення економічного зростання та інтеграції в глобальні ринки. Для України США є важливим економічним партнером, і зростання двосторонньої торгівлі та залучення американських інвестицій можуть позитивно вплинути на розвиток національних галузей, модернізацію інфраструктури та підвищення конкурентоспроможності продукції. Тож ця тема є надзвичайно актуальною для розвитку зовнішньоекономічної політики України, оскільки вона дає змогу розглянути як національні економічні стратегії, так і нові можливості для інтеграції країни в світову економіку через двостороннє співробітництво з США.

Позитивні риси кваліфікаційної бакалаврської роботи та наявність самостійних розробок авторки. Робота логічно структурована, в ній авторка розглянула теоретичні основи зовнішньоекономічної діяльності держави та основні форми, механізми, інструменти реалізації зовнішньоекономічної політики України у взаємодії зі США. Значну увагу приділено глибокому аналізу сучасного стану торговельно-економічних відносин між Україною та США в умовах економічної нестабільності та військового конфлікту. У роботі проведено аналіз двосторонньої торгівлі, оцінено інвестиційне співробітництво, проаналізовано вплив торговельних угод, міжнародних санкцій та політичної ситуації на економічне партнерство обох країн. Важливою самостійною розробкою автора є визначення ключових проблем, що стримують розвиток двосторонніх економічних відносин, а також формування пропозицій та стратегічних напрямів щодо розвитку зовнішньоекономічної діяльності України у співпраці з США.

Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій. Теоретичні висновки та авторські практичні рекомендації, викладені в дипломній роботі, будуть корисними для органів державної влади, зокрема Міністерства економіки України, Міністерства закордонних справ, Міністерства фінансів України, а також для освітніх та аналітичних центрів. Вони можуть бути використані при формуванні стратегій розвитку зовнішньоекономічної діяльності України, зокрема у контексті двостороннього співробітництва зі США, удосконаленні нормативно-правової бази, а також для розробки державних програм, спрямованих на зміцнення торговельно-економічних зв'язків, залучення іноземних інвестицій та підвищення конкурентоспроможності української економіки на міжнародній арені.

Наявність недоліків. Суттєвих недоліків не виявлено. Результат перевірки на плагіат складає: КП1- 2,50%, КП2 -1,10%

Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК. Робота відповідає вимогам, допускається до захисту.

Оцінка від керівника - 50 балів.

Науковий керівник

04 червня 2025 року

доц., к.е.н. К. А. Лещенко

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ДВОСТОРОННЬОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	6
1.1. Поняття, форми та механізми зовнішньоекономічної діяльності	6
1.2. Теоретичні основи міжнародного економічного співробітництва	10
1.3. Методика дослідження та оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності України	13
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ У СПІВПРАЦІ ЗІ США	17
2.1. Динаміка та структура зовнішньої торгівлі між Україною та США	17
2.2. Оцінка інвестиційного співробітництва між Україною та США	30
2.3. Вплив торгових угод та міжнародних санкцій на економічне співробітництво	40
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ У СПІВПРАЦІ З США	51
3.1 Основні проблеми та виклики у зовнішньоекономічних відносинах між Україною та США	51
3.2. Перспективи та стратегічні напрями розвитку зовнішньоекономічної діяльності України у співпраці з США	58
ВИСНОВКИ	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66
ДОДАТКИ	75

ВСТУП

Актуальність теми «Зовнішньоекономічна діяльність України у двосторонньому співробітництві з США» полягає у значущості розвитку міжнародних економічних відносин для забезпечення стабільності та прогресу національної економіки. Співпраця України з США є одним з основних напрямків зовнішньоекономічної діяльності, що має велике значення для забезпечення економічного зростання та інтеграції в глобальні ринки. У сучасних умовах, коли міжнародні економічні відносини стають все більш динамічними та взаємозалежними, взаємодія з такими країнами, як США, відкриває значні можливості для розвитку зовнішньої торгівлі, залучення інвестицій та технологічних інновацій.

Одним з ключових аспектів цієї співпраці є торгівля товарами та послугами, а також інвестиційні потоки між державами. Для України США є важливим економічним партнером, і зростання двосторонньої торгівлі та залучення американських інвестицій можуть позитивно вплинути на розвиток національних галузей, модернізацію інфраструктури та підвищення конкурентоспроможності продукції. Особливу увагу варто приділити розгляду ефективності торгових угод та інвестиційних програм, які формують основу економічної співпраці.

Крім того, важливими є аспекти, пов'язані з міжнародними санкціями та торговими угодами, які мають значний вплив на економічну ситуацію між Україною та США. Враховуючи політичну ситуацію та глобальні економічні зміни, необхідно вивчити, як зовнішньоекономічна діяльність України змінюється під впливом санкцій, а також розробити пропозиції щодо ефективної стратегії для подолання цих викликів.

Таким чином, ця тема є надзвичайно актуальною для розвитку зовнішньоекономічної політики України, оскільки вона дає змогу розглянути як національні економічні стратегії, так і нові можливості для інтеграції країни в світову економіку через двостороннє співробітництво з США. Вивчення

ефективності зовнішньоекономічної діяльності та виявлення проблем та перспектив співпраці з цією важливою країною дозволить створити основу для подальшого вдосконалення економічних відносин між Україною та США.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання зовнішньоекономічної діяльності України та її співробітництва з міжнародними партнерами є актуальними в роботах як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Зокрема, важливий внесок у розвиток досліджень цієї теми зробили такі вчені, як К. Бініцька [1], М. Бодак [2], І. Гаврилюк [3], О. Дикань [4], К. Думанська [5], С. Кваша [6], А. Костенко [7], Д. Куліш [8], С. Лагутін [9], В. Мілаш [10], І. Рибальченко [11], В. Семененко [12], О. Тюріна [13], Р. Яковенко [14], Л. Федевич [15], М. Волкова [16] та інші. Однак питання ефективності зовнішньоекономічного співробітництва України, зокрема у контексті інтеграційних процесів та міжнародної політики, залишаються малодослідженими.

Метою роботи є вивчення особливостей зовнішньоекономічної діяльності України в контексті двостороннього співробітництва з США, а також оцінка ефективності цієї співпраці в умовах сучасних економічних викликів.

Завданнями роботи є:

- Проаналізувати поняття, форми та механізми зовнішньоекономічної діяльності.
- Узагальнити теоретичні основи міжнародного економічного співробітництва.
- Розробити методику дослідження та оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності України.
- Дослідити динаміку та структуру зовнішньої торгівлі між Україною та США.
- Оцінити інвестиційне співробітництво між Україною та США.
- Вивчити вплив торгових угод та міжнародних санкцій на економічне співробітництво.

– Виявити основні проблеми та виклики у зовнішньоекономічних відносинах між Україною та США.

– Показати перспективи та стратегічні напрями розвитку зовнішньоекономічної діяльності України у співпраці з США.

Об'єктом дослідження є зовнішньоекономічна діяльність України, зокрема двостороннє співробітництво з США, яке включає торгівлю, інвестиції та міжнародні угоди.

Предметом дослідження є аналіз динаміки, структури та ефективності зовнішньоекономічних відносин між Україною та США, а також визначення проблем і перспектив розвитку цієї співпраці.

Теоретичною та методологічною основою роботи є наукові дослідження, теорії міжнародної економіки, теорії зовнішньоекономічної діяльності та міжнародного економічного співробітництва, а також методи економічного аналізу та оцінки ефективності.

У дослідженні задіяні такі *методи*, як порівняльний аналіз, статистичний аналіз, методи узагальнення та синтезу, а також прогнозування для оцінки перспектив розвитку двостороннього співробітництва України та США.

Інформаційною базою дослідження є статистичні дані про зовнішню торгівлю та інвестиційне співробітництво між Україною та США, офіційні звіти урядів та міжнародних організацій, а також наукові публікації з питань міжнародної економіки та економічної політики.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ДВОСТОРОННЬОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

1.1. Поняття, форми та механізми зовнішньоекономічної діяльності

Зовнішньоекономічна діяльність є важливим компонентом сучасної економічної стратегії будь-якої держави. Вона охоплює широкий спектр економічних відносин, що виникають між країнами в результаті їхньої взаємодії на міжнародних ринках.

Під зовнішньоекономічною діяльністю розуміється сукупність всіх форм економічної активності держави або суб'єктів господарювання, що мають за мету задоволення потреб у зовнішніх ресурсах та ринках, забезпечення національних інтересів через взаємодію з іншими країнами [17, с. 120-136]. Цей термін містить у собі не лише зовнішню торгівлю товарами та послугами, а й інвестиційні, фінансові, науково-технічні, культурні та інші форми співпраці. Зовнішньоекономічна діяльність охоплює всі механізми, які забезпечують реалізацію взаємних економічних інтересів на міжнародному рівні. Однією з її основних складових є міжнародна торгівля, яка виступає як основний канал обміну товарів і послуг між країнами. Проте її важливість не обмежується лише економічними аспектами: вона є засобом для розширення політичних та культурних зв'язків між державами.

Зовнішньоекономічна діяльність також включає у себе міжнародні інвестиції, які дозволяють державам отримувати доступ до фінансових ресурсів і технологій інших країн. Це може бути вигідним як для розвинутих, так і для країн, що розвиваються, оскільки дозволяє реалізовувати проекти, які не могли б бути здійснені без залучення зовнішніх інвестицій. Водночас іноземні інвестиції можуть

стимулювати розвиток внутрішнього ринку, зокрема в таких галузях, як виробництво, інфраструктура, енергетика та технології [15, с. 74-29].

Ключову роль у зовнішньоекономічній діяльності відіграють також міжнародні фінансові відносини. Вони передбачають різноманітні операції з валютами, кредитами, позиками та іншими фінансовими інструментами, що дозволяють країнам і компаніям здійснювати транскордонні розрахунки та фінансувати свої економічні проекти. Важливим елементом таких відносин є міжнародні економічні організації, які регулюють правила ведення фінансових операцій між державами та зменшують ризики, пов'язані з міжнародними розрахунками [16, с. 190-198].

Ще однією складовою зовнішньоекономічної діяльності є зовнішньоекономічна політика держави. Вона включає стратегії і тактики, що використовуються для реалізації національних економічних інтересів на міжнародній арені. Вона охоплює питання митного тарифу, експортно-імпортних обмежень, системи квот, валютних курсів і політики вільної торгівлі. Це може впливати на ефективність і розвиток зовнішньоекономічної діяльності в цілому, створюючи певні бар'єри або стимулюючи відкритість на зовнішніх ринках.

Не можна не згадати також інші важливі аспекти, пов'язані із зовнішньоекономічною діяльністю, такі як зовнішньоторговельні угоди, двосторонні та багатосторонні торгові союзи, а також міжнародні санкції, які можуть значно вплинути на розвиток міжнародних відносин. Взаємодія між державами в межах цих угод дозволяє країнам зменшити торгові бар'єри, покращити доступ до нових ринків та створити сприятливі умови для розширення бізнесу (Додаток Д, табл. Д.1).

Як видно з наведених визначень, зовнішньоекономічна діяльність є багатогранним і комплексним поняттям, яке включає в себе різні форми економічної взаємодії між країнами. Вона охоплює як торгові відносини, так і інвестиційні, фінансові, науково-технічні, культурні й інші форми співробітництва. Всі визначення підкреслюють важливість цієї діяльності для економічного

розвитку національної економіки, її інтеграції в міжнародний економічний процес та забезпечення економічної стабільності держави [12, с. 60-65].

Можна вивести власне визначення, зовнішньоекономічна діяльність - це сукупність економічних відносин між державами, що включає торгові, інвестиційні, фінансові, науково-технічні та культурні форми співпраці, спрямовані на задоволення національних інтересів через інтеграцію в світову економіку, покращення економічної стабільності та конкурентоспроможності країни.

Таким чином, зовнішньоекономічна діяльність є складною, багатогранною і важливою складовою економічного розвитку країни. Вона не лише сприяє залученню зовнішніх ресурсів і технологій, але й дозволяє країнам розвивати торгові, інвестиційні та фінансові відносини, забезпечуючи таким чином стабільність і зростання в умовах глобалізації та міжнародної конкуренції.

Зовнішньоекономічна діяльність держави охоплює численні форми взаємодії з іншими країнами, через які здійснюється реалізація національних економічних інтересів. Вона може включати різні аспекти, від торгівлі товарами та послугами до інвестицій, фінансів та культурного обміну. Кожна з цих форм має своє значення для розвитку економіки країни та її інтеграції в глобальні процеси. Зазначимо основні форми зовнішньоекономічної діяльності, що стали предметом наукових досліджень та практичних розробок у сфері міжнародної економіки (Додаток Д, табл. Д.2).

Отже, зовнішньоекономічна діяльність має багатий і різноманітний спектр форм, кожна з яких відіграє свою роль у забезпеченні стабільності та розвитку економіки країни. Ці форми взаємодії сприяють як економічному, так і соціальному прогресу, дозволяючи країнам здійснювати обмін товарами, капіталом, технологіями та іншими ресурсами, що веде до поліпшення їхнього економічного становища в глобальному контексті. Різноманітність форм зовнішньоекономічної діяльності дозволяє країнам ефективно інтегруватися в міжнародний економічний процес і реагувати на нові виклики, що виникають у світовій економіці [18, с. 218-222].

Механізми зовнішньоекономічної діяльності визначають способи та інструменти, за допомогою яких країни реалізують свою економічну політику на міжнародному рівні. Вони включають різноманітні методи, організаційні структури, інституційні та правові механізми, що дозволяють ефективно взаємодіяти з іншими державами в контексті міжнародної економіки. Механізми забезпечують належну організацію та регулювання зовнішньоекономічних відносин, що в свою чергу сприяє стабільності економічної ситуації в державі, а також посиленню її міжнародної конкурентоспроможності (Додаток Д, табл. Д.3), рис. 1.1.

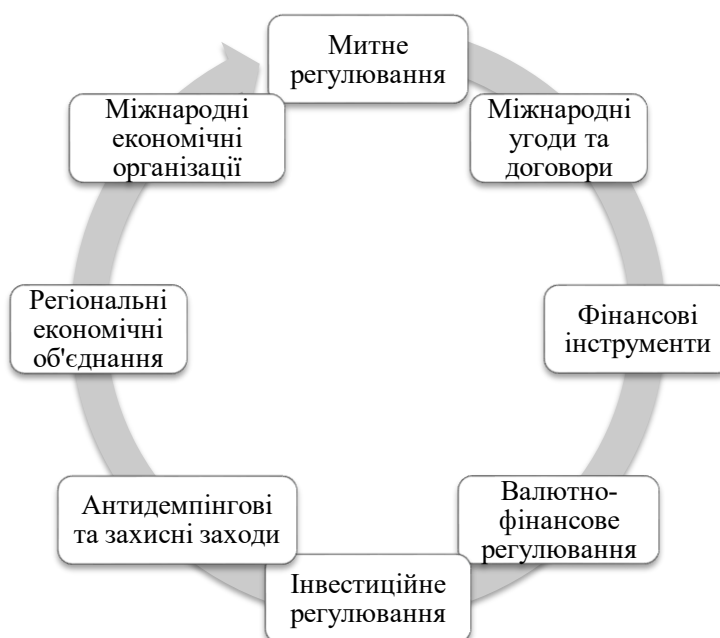

Рисунок 1.1 – Механізми зовнішньоекономічної діяльності

Джерело: складено автором на основі [18, с. 218-222]

Отже, механізми зовнішньоекономічної діяльності створюють основу для ефективного функціонування національних економік в умовах глобалізації. Вони допомагають державам забезпечити належний контроль за зовнішньоекономічними процесами, що включають не лише зовнішню торгівлю, але й фінансові операції, інвестиційні потоки та міжнародне співробітництво в різних сферах. Правильне застосування цих механізмів дозволяє країнам забезпечити збалансоване економічне зростання, знижувати ризики від глобальних економічних коливань і сприяти розвитку міжнародних зв'язків.

1.2. Теоретичні основи міжнародного економічного співробітництва

Міжнародне економічне співробітництво є основою сучасних глобальних економічних відносин і значною мірою визначає розвиток національних економік. Теоретичні основи цього співробітництва ґрунтуються на низці економічних теорій, які пояснюють механізми взаємодії між країнами, а також визначають правила і стратегії, що лежать в основі успішної інтеграції національних економік у глобальну систему. Ключовим фактором є взаємозалежність між країнами, що зростає в умовах глобалізації та інтернаціоналізації економіки (Додаток Ж, табл. Ж.1) [10, с. 181-195].

Як показано на рис.1.2 однією з основних теорій, що пояснює природу міжнародного економічного співробітництва, є теорія порівняльних переваг Девіда Рікардо. Згідно з цією теорією, країни повинні спеціалізуватися на виробництві тих товарів і послуг, в яких вони мають порівняльну перевагу, тобто можуть виробляти їх із найменшими витратами порівняно з іншими країнами. Така спеціалізація сприяє ефективному використанню ресурсів і дозволяє країнам обмінюватися товарами та послугами, що веде до вигоди для всіх учасників процесу. Це створює підґрунтя для розвитку міжнародної торгівлі та забезпечує економічне зростання на глобальному рівні.

У свою чергу, теорія абсолютних переваг Адама Сміта передбачає, що країни повинні торгувати тими товарами, які вони можуть виробляти з найменшими затратами, без необхідності порівнювати їх з іншими державами. Сміт, однак, більше акцентував увагу на самодостатності країн, що виводить цю теорію на тлі сучасних реалій міжнародної економіки як менш актуальну. Однак, її основи все ж залишаються важливими в контексті обґрунтування необхідності розвитку національних виробничих можливостей перед зовнішньоекономічними зв'язками [9, с. 46-54].

Теорія порівняльних переваг

- Спрощує механізм міжнародної торгівлі, надаючи теоретичне обґрунтування спеціалізації.
- Ігнорує внутрішні фактори, що можуть впливати на конкурентоспроможність країни (ресурси, технології).

Теорія абсолютних переваг

- Підкреслює важливість внутрішнього виробництва для розвитку економіки.
- Обмежена в умовах глобалізації, де взаємозалежність країн важлива.

Теорія міжнародних економічних відносин

- Створює фундамент для глобального співробітництва між державами та міжнародними організаціями.
- Може призводити до домінування великих економік над малими.

Теорія інтернаціоналізації

- Охоплює широкий спектр сучасних економічних процесів, особливо в умовах глобалізації.
- Може бути занадто абстрактною для практичного застосування в окремих країнах.

Теорія глобальних ланцюгів вартості

- Відображає сучасні реалії глобалізованої економіки і забезпечує оптимізацію виробництва.
- Може посилювати нерівномірний розвиток між країнами в результаті глобальної спеціалізації.

Економічний націоналізм

- Охоплює потреби держави в забезпеченні внутрішніх економічних інтересів.
- Може бути занадто ізоляціоністським у глобалізованому світі, де взаємодія є необхідною.

Рисунок 1.2 – Теоретичні підходи до міжнародного економічного співробітництва

Джерело: складено автором на основі [7], [9], [10], [11]

Важливе значення для теоретичних основ міжнародного економічного співробітництва має також теорія міжнародних економічних відносин, яка визначає механізми розвитку та підтримки глобальних економічних зв'язків. Відповідно до цієї теорії, міжнародне співробітництво відбувається через систему організацій і структур, які забезпечують правила гри на глобальних ринках: Світова організація торгівлі (СОТ), Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк та інші міжнародні організації. Вони створюють стандарти, які дозволяють країнам взаємодіяти за умов рівноправності та стабільності, а також сприяють вирішенню конфліктів, що виникають у процесі економічної взаємодії.

З іншого боку, сучасне міжнародне економічне співробітництво також базується на теорії інтернаціоналізації, що відображає процес інтеграції національних економік в глобальну економічну систему через численні економічні, фінансові та технологічні зв'язки. Цей процес передбачає як національне, так і

глобальне управління економічними ресурсами, де важливу роль відіграють транснаціональні корпорації, які не тільки виробляють, але й розподіляють продукцію і капітал на світових ринках [11, с. 209-222].

На основі цього співробітництво в межах міжнародних торгових організацій та інститутів, таких як СОТ або Європейський Союз, надає можливість країнам забезпечити свої економічні інтереси на основі загальних стандартів і регламентів. У цьому контексті міжнародні угоди та регламенти дозволяють знизити рівень торгових бар'єрів, у тому числі митних та нетарифних, і сприяти розвитку міждержавного співробітництва, що є основою для ефективної інтеграції національних ринків в глобальну економіку.

Не менш важливим елементом є теорія глобальних ланцюгів вартості, яка акцентує увагу на тому, як компанії та держави інтегруються в глобальні мережі виробництва і розподілу. Цей підхід дозволяє краще зрозуміти, як міжнародне економічне співробітництво може сприяти підвищенню конкурентоспроможності держав через оптимізацію виробничих процесів, зменшення витрат і поліпшення якості продукції [7, с. 94-98].

Останнім часом активізувалась також дискусія про роль держав у глобалізованій економіці. Теорії економічного націоналізму підкреслюють важливість державних інтервенцій в міжнародне економічне співробітництво для захисту національних інтересів і розвитку власної економіки. Водночас теорії економічного лібералізму підтримують ідею максимальної відкритості економік і зменшення обмежень на міжнародній торгівлі та інвестиціях.

Таким чином, кожна з теорій міжнародного економічного співробітництва має свої сильні та слабкі сторони, що дозволяє використовувати їх у різних умовах та в залежності від економічної ситуації в окремих країнах. Теорії порівняльних і абсолютних переваг є основою для розуміння міжнародної торгівлі, тоді як більш сучасні теорії, такі як інтернаціоналізація і глобальні ланцюги вартості, краще пояснюють процеси, що відбуваються в умовах глобалізації. З іншого боку, теорії економічного націоналізму пропонують захист внутрішніх інтересів, що може бути

важливим у випадках економічної кризи або політичних нестабільностей [4, с. 24-30].

Міжнародне економічне співробітництво є ключовим фактором розвитку сучасної світової економіки, і його теоретичні основи забезпечують країнам можливість оптимально взаємодіяти на глобальних ринках, долати економічні кризи і сприяти сталому розвитку на міжнародному рівні. Тому розуміння теоретичних аспектів цього співробітництва є важливим для формулювання політики та стратегії національних економік у глобалізованому світі.

1.3. Методика дослідження та оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності України

Методика дослідження та оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності України є важливим елементом аналізу економічних зв'язків на міжнародному рівні. Вона дозволяє не лише визначити поточний стан зовнішньоекономічних відносин, а й розробити стратегії для їх подальшого розвитку. Дослідження та оцінка ефективності є двома окремими, але взаємопов'язаними етапами, що мають на меті забезпечити всебічне розуміння зовнішньоекономічної діяльності та її впливу на національну економіку (Додаток К, табл. К.1).

Отже, таблиця показує, що методика дослідження та оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності взаємодіють між собою, але мають різні цілі та підходи. Дослідження фокусується на аналізі поточного стану, проблемах і тенденціях зовнішньоекономічних відносин, тоді як оцінка ефективності орієнтована на визначення результатів та прогнозування майбутніх ефектів. Обидва етапи є необхідними для комплексного розуміння і поліпшення зовнішньоекономічної діяльності країни [21, с. 3-27].

Дослідження ефективності зовнішньоекономічної діяльності України включає комплексний аналіз усіх аспектів цієї діяльності: від міжнародної торгівлі до інвестиційної діяльності та взаємодії з міжнародними організаціями. Процес дослідження зазвичай передбачає застосування різноманітних аналітичних методів і підходів.

Аналіз зовнішньої торгівлі, це один із ключових елементів дослідження – це оцінка динаміки і структури зовнішньої торгівлі України. Для цього використовуються такі методи, як аналіз експортно-імпортних потоків, визначення основних торгових партнерів, вивчення торгового балансу та структури експортованих та імпортованих товарів і послуг [22, с. 243-251].

Зовнішньоекономічне дослідження також включає оцінку іноземних інвестицій, що надходять в Україну. Це вимагає збору та аналізу даних про обсяги прямих іноземних інвестицій (ПІІ), портфельних інвестицій, а також аналізу впливу інвестицій на економічне зростання, розвиток підприємств і технологічні інновації.

Важливим етапом дослідження є вивчення економічних відносин з іншими країнами та міжнародними організаціями. Це передбачає аналіз різних торгових угод, міжнародних санкцій, впливу таких факторів, як митні бар'єри і квоти, а також аналіз інституціональних механізмів співпраці [23, с. 274-279].

Для оцінки зовнішньоекономічної діяльності також важливо вивчити роль державних та міжнародних установ у цьому процесі. Це передбачає аналіз політики держави в галузі зовнішньої економіки, роль міжнародних організацій (СОТ, ЄС, МВФ) у визначенні економічних стандартів і правилах гри на міжнародних ринках.

Оцінка ефективності зовнішньоекономічної діяльності України дозволяє визначити, наскільки успішно країна реалізує свої зовнішньоекономічні стратегії та досягає поставлених цілей. Цей процес включає не тільки кількісні, але й якісні критерії, які допомагають виявити сильні та слабкі сторони зовнішньоекономічної політики [24, с. 97-108].

До основних кількісних інструментів оцінки належать економічні показники, що дозволяють вивести ефективність зовнішньоекономічної діяльності:

- торговий баланс - порівняння обсягів експорту та імпорту для визначення чистого економічного результату від зовнішньої торгівлі.
- індекс відкритості економіки, визначення ступеня інтеграції України у світову економіку через частку зовнішньої торгівлі в ВВП країни.
- інвестиційний коефіцієнт - оцінка рівня іноземних інвестицій, які поступають в Україну, з порівнянням з іншими країнами, а також вивчення їх впливу на економічне зростання.

Якісні методи оцінки зосереджуються на вивченні впливу зовнішньоекономічної діяльності на національну економіку в більш широкому контексті:

- аналіз соціальних та економічних наслідків – це оцінка того, як зовнішньоекономічна діяльність впливає на соціальну сферу, робочі місця, рівень життя населення та загальне економічне благополуччя.
- аналіз ефективності економічних стратегій визначення, наскільки зовнішньоекономічні стратегії України сприяють її економічному розвитку, конкурентоспроможності та інтеграції в глобальну економіку.

Для оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності часто використовуються порівняльні методи, які дозволяють зіставити результати зовнішньоекономічної діяльності України з іншими країнами. Це може бути порівняння рівня експорту та імпорту з аналогічними показниками в країнах-сусідах або в країнах, що мають схожу економічну ситуацію [25, с. 249-269].

Оцінка ефективності також включає прогнозування майбутніх результатів на основі поточних даних і тенденцій, а також розробку рекомендацій для вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності. Це дозволяє уряду та підприємствам приймати обґрунтовані рішення для досягнення більш високих результатів у майбутньому.

Отже, табл. 1.6 показує, як розрізняються етапи дослідження та оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності України. Дослідження спрямоване на вивчення поточного стану зовнішньоекономічних зв'язків, в той час як оцінка

ефективності включає як кількісні, так і якісні методи для визначення результативності цих зв'язків [5, с. 58-64].

Таблиця 1.6 – Методика дослідження та оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності України

Етап	Метод	Опис
Дослідження зовнішньоекономічної діяльності	Аналіз зовнішньої торгівлі	Оцінка динаміки і структури експортно-імпортних потоків, визначення основних торгових партнерів.
	Інвестиційний аналіз	Оцінка обсягів прямих іноземних інвестицій, аналіз впливу на економічне зростання та розвиток підприємств.
	Оцінка економічного співробітництва	Вивчення міжнародних угод, торгових бар'єрів, санкцій та їх впливу на економічне співробітництво.
	Інституційний аналіз	Аналіз ролі державних та міжнародних організацій у регулюванні зовнішньоекономічної діяльності.
Оцінка ефективності зовнішньоекономічної діяльності	Кількісні методи оцінки	Використання економічних показників, таких як торговий баланс, індекс відкритості економіки, інвестиційний коефіцієнт.
	Якісні методи оцінки	Аналіз впливу на соціальні та економічні наслідки, ефективність стратегій розвитку.
Оцінка ефективності зовнішньоекономічної діяльності	Порівняльний аналіз	Порівняння зовнішньоекономічної діяльності України з іншими країнами для визначення конкурентоспроможності.
	Прогнозування	Оцінка майбутніх результатів зовнішньоекономічної діяльності на основі поточних даних і тенденцій.

Джерело: складено автором на основі [5], [21], [22], [23], [24], [25], [26]

Методика дослідження та оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності України складається з різноманітних етапів і включає як кількісні, так і якісні підходи. Дослідження дозволяє визначити поточний стан зовнішньоекономічних зв'язків, виявити можливості та проблеми, а оцінка ефективності дає змогу з'ясувати, наскільки успішно реалізуються поставлені економічні стратегії та які перспективи розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Важливими є як точні економічні індикатори, так і соціальні та політичні фактори, які визначають успіх зовнішньоекономічної діяльності в глобальному контексті.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ У СПІВПРАЦІ ЗІ США

2.1. Динаміка та структура зовнішньої торгівлі між Україною та США

Офіційне закріплення торгово-економічного співробітництва між США та Україною відбулося в 1992 році через підписання угоди про торговельні відносини [2]. На 2024 рік між країнами укладено понад 100 різноманітних угод, спрямованих на розвиток співпраці, в тому числі в сфері зовнішньої торгівлі [7].

Попри велику кількість укладених угод, Україна не є одним з основних торгових партнерів США. Основними зовнішньоторговельними партнерами США залишаються Китай, Мексика та Канада. У 2015-2023 роках частка торгівлі з США в зовнішньоторговельному обороті України становила в середньому 7,5%. Для порівняння, країни ЄС в той самий період мали частку в майже 42% від загального зовнішньоторговельного обороту України. Однак, протягом 2015-2023 років зовнішньоторговельні відносини України та США розвивалися, що проявилось в зростанні обсягів торгівлі та частки США у зовнішньому торговому обороті України. Розглянемо зовнішньоторговельні відносини України та США в табл. 2.1

Таблиця 2.1 – Зовнішньоторговельні відносини України та США

Показники		Роки					Відхилення 2015-2023 рр.
		2015	2020	2021	2022	2023	
Зовнішньоторговельний оборот	млн. дол. США	3620	7671	9607	16390	14143	10523
	%	3,7	6,2	5,8	11,6	10,1	6,4
Зовнішньої торгівлі товарами	млн. дол. США	1858	3936	4813	2931	3266	1408
	%	2,5	4,1	3,6	3	3,3	0,8
Експорт товарів	млн. дол. США	462	966	1595	856	518	56
	%	1,3	2,1	2,5	2,1	1,5	0,2
Імпорт товарів	млн. дол. США	1396	2970	3218	2075	2748	1352
	%	3,6	5,7	4,6	3,7	4,3	0,7

Продовження таблиці 2.1

Сальдо зовнішньої торгівлі товарами, млн. дол. США		-934	-2004	- 1623	-1219	-2230	-1296
Коефіцієнт покриття імпорту експортом		0,33	0,33	0,50	0,41	0,19	-0,14
Зовнішньої торгівлі послугами	млн. дол. США	1762	3735	4793	13460	10877	9 115
	%	7	14	15	30	26	19
Експорту послуг	млн. дол. США	1084	2878	3801	4089	4376	3 292
	%	8,7	18,5	20,7	24,6	26,7	18
Імпорт послуг	млн. дол. США	678	857	992	9371	6501	5 823
	%	6	7,7	6,9	33,8	26	20,0
Сальдо зовнішньої торгівлі послугами, млн. дол. США		406	2021	2809	-5282	-2125	-2531,
Коефіцієнт покриття імпорту експортом		1,60	3,36	3,83	0,44	0,67	-0,93

Джерело: [2]

Аналіз динаміки зовнішньої торгівлі між Україною та США на основі таблиці 2.1 виявляє кілька важливих тенденцій, що характеризують зміну показників за період з 2015 по 2023 рік, зокрема в умовах повномасштабної війни, розпочатої Росією в лютому 2022 року.

Зовнішньоторговельний оборот між Україною та США виявив стійке зростання в період з 2015 по 2021 рік. Зокрема, в 2015 році цей оборот становив 3,62 млрд. дол. США, і вже до 2021 року зріс до 9,61 млрд. дол. США. Це свідчить про значне покращення двосторонніх економічних відносин, зростання обсягів експорту та імпорту. Однак в 2022 році, після початку війни, зовнішньоторговельний оборот різко зріс до 16,39 млрд. дол. США, що пояснюється збільшенням поставок товарів та послуг, зокрема гуманітарної допомоги та експортних поставок до США, що стали важливими для підтримки України в умовах війни. Водночас, у 2023 році відбулося зниження показника до 14,14 млрд. дол. США, що може бути пов'язано з тимчасовими економічними труднощами через війну та намаганням адаптувати економічні процеси до нових умов.

Що стосується зовнішньої торгівлі товарами, спостерігається деяке коливання показників, зокрема в 2020-2021 роках, коли зовнішня торгівля товарами зростає з 3,94 млрд. дол. США у 2020 році до 4,81 млрд. дол. США у 2021

році, що відповідає загальній позитивній динаміці двосторонніх економічних відносин. Однак у 2022 році цей показник різко впав до 2,93 млрд. дол. США, що знову пов'язано з війною, яка значно знизила обсяги експорту та імпорту товарів. У 2023 році торгівля товарами знову зросла до 3,27 млрд. дол. США, що свідчить про адаптацію торгових потоків до нових умов.

У загальному обсязі зовнішньої торгівлі товарами спостерігається негативне сальдо, яке погіршувалося протягом досліджуваного періоду: з -934 млн. дол. США у 2015 році до -2,23 млрд. дол. США у 2023 році. Це свідчить про те, що імпорт товарів з США перевищує експорт товарів до цієї країни, що підкреслює необхідність поліпшення експортної спроможності України в цій сфері.

Коефіцієнт покриття імпорту експортом товарів демонструє погіршення з 0,33 у 2015 році до -0,14 у 2023 році, що вказує на значний дефіцит у зовнішній торгівлі товарами та недостатнє покриття витрат на імпорт товарів експортними поставками.

Зовнішньоторговельні відносини у сфері послуг відображають ще більшу динаміку. У 2020-2021 роках спостерігалось значне зростання обсягів торгівлі послугами, що пов'язано з активізацією співпраці в таких сферах, як інформаційні технології, фінансові послуги та експорти з України в умовах глобалізації. Водночас, з початком війни в 2022 році, імпорт послуг з США значно зріс до 9,37 млрд. дол. США, що може бути пояснено зростанням витрат на міжнародні послуги, зокрема через збільшення потреб у міжнародних консультаціях, страхових послугах та технологічній підтримці в умовах війни.

Цей сплеск імпорту послуг також спричинив погіршення сальдо зовнішньої торгівлі послугами, яке в 2022 році стало від'ємним на рівні -5,28 млрд. дол. США. В 2023 році сальдо залишалося від'ємним, знову показуючи збільшення витрат на імпорт послуг, яке в основному було обумовлене економічною ситуацією в Україні через війну.

Коефіцієнт покриття імпорту експортом послуг також знизився з 3,36 у 2020 році до -0,93 у 2023 році, що відображає зростаючий дисбаланс між експортом і імпортом послуг між Україною та США в умовах війни.

Загалом, динаміка зовнішньої торгівлі між Україною та США відзначається високою волатильністю, що зумовлена різноманітними факторами, серед яких важливу роль відіграє війна, яка впливає на торгові потоки, зокрема в частині зростання імпорту послуг і падіння обсягів торгівлі товарами. Проте, незважаючи на ці труднощі, можна спостерігати тенденції до відновлення та покращення зовнішньої торгівлі з США, що вказує на потенціал для подальшої економічної співпраці між двома країнами.

Що стосується структури зовнішньої торгівлі між Україною та США, то аналіз структури зовнішньої торгівлі між Україною та США за період 2015-2023 років дозволяє виявити важливі тенденції, які відображають зміни в типах товарів та послуг, що обмінюються між цими країнами, а також фактори, що впливають на ці зміни.

У 2015 році структура зовнішньої торгівлі товарів між Україною та США була значною мірою спрямована на імпорт з США, що становив більшу частину зовнішньоторговельного обороту. Експорт товарів з України до США був значно менший і в основному складався з низькотехнологічних і сировинних товарів, таких як зерно, металургійна продукція та інші сировинні товари. Цей дисбаланс тривав до 2021 року, коли Україна почала збільшувати експорт більш високотехнологічних товарів, зокрема в секторі ІТ та науково-технічних послуг. Проте, навіть у цей період, Україна продовжувала мати значний дефіцит у зовнішньоторговельному балансі товарів з США, що свідчить про переважання імпорту в структурі товарного обміну.

У 2022 році, після початку війни, відбулося різке скорочення обсягів зовнішньої торгівлі товарами, що стало наслідком порушення постачальних ланцюгів, а також зменшення виробничої діяльності в Україні. Зокрема, експорт товарів скоротився до 856 млн. дол. США, що було зумовлено як внутрішніми проблемами, так і зміною світових торгових потоків під впливом війни. Водночас, імпорт товарів з США залишався стабільним, хоча і з деяким коливанням в залежності від потреб у стратегічних товарах та технологіях, які стали важливими для підтримки економіки України в умовах війни. У 2023 році експорт товарів з

України до США зріс до 518 млн. дол. США, однак це все ще значно менше, ніж імпорт.

Структура зовнішньої торгівлі послугами між Україною та США виявляє більш стабільну динаміку порівняно з товарною торгівлею. У 2015 році експорт послуг до США складав 1,08 млрд. дол. США, а до 2021 року цей показник зріс до 3,8 млрд. дол. США. Це свідчить про розвиток таких секторів, як ІТ-послуги, фінансові послуги та аутсорсинг, в яких Україна здобула певну конкурентну перевагу. Водночас імпорт послуг з США виявляв позитивну динаміку, хоча й був менший, ніж експорт. У 2022 році, на тлі війни, обсяг імпорту послуг з США різко зріс до 9,37 млрд. дол. США. Це могло бути спричинено зростанням потреб у технічних та фінансових послугах для підтримки військових і економічних зусиль, а також збільшенням вартості міжнародних консультацій, інформаційних технологій та інших спеціалізованих послуг.

Сальдо зовнішньої торгівлі послугами в 2022 році стало від'ємним і склало -5,28 млрд. дол. США, що вказує на збільшення витрат на імпорт послуг, зокрема через високі ціни на послуги, необхідні для економічного і військового відновлення країни. Проте в 2023 році цей показник залишався від'ємним, що підтверджує високий рівень витрат на іноземні послуги.

Коефіцієнт покриття імпорту експортом послуг в 2022 році значно знизився і складав 0,44, що відображає те, що імпорт послуг почав переважати експорт. В 2023 році коефіцієнт покриття зменшився ще більше, ставши негативним на рівні -0,93, що демонструє поглиблення дисбалансу між експортом та імпортом послуг між Україною та США.

У підсумку, структура зовнішньої торгівлі між Україною та США за 2015-2023 роки демонструє зміну у фокусі двосторонніх економічних відносин, з акцентом на зростаючий експорт послуг, в той час як торгівля товарами залишається збалансованою, але має певні труднощі через війну. Суттєва зміна в структурі зовнішньої торгівлі після 2022 року є результатом впливу зовнішніх факторів, зокрема війни, які значно змінили динаміку та структуру торгових потоків між двома країнами.

Рис. 2.1 показує топ-10 товарів, експортованих з України до США у 2023 році, із зазначенням їх значення в млн. дол. США та частки від загального обсягу експорту.

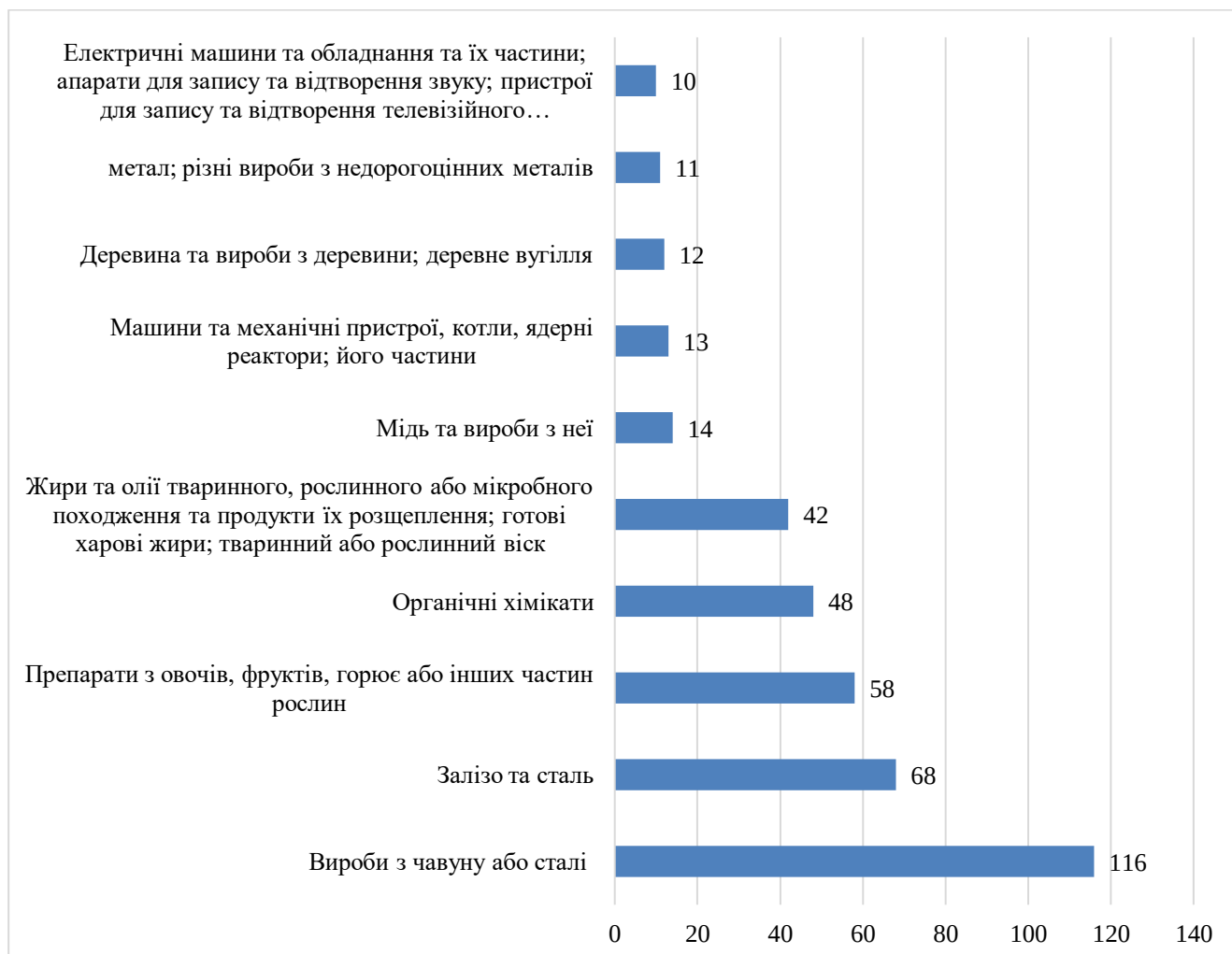

Рисунок 2.1 – Топ-10 товарів, експортованих з України до США у 2023 році, млн. дол. США

Джерело: [2]

Найбільшу частку в експорті займають вироби з чавуну або сталі, які складають 22% від загального експорту, з обсягом 116 млн. дол. США. Це свідчить про значну роль металургійної продукції в зовнішній торгівлі між Україною та США. Наступним по значущості товаром є запаси та сталі, що займають 13% експорту (68 млн. дол. США). Це також є важливим сектором, що дозволяє Україні залишатися конкурентоспроможною на міжнародних ринках, де попит на сталь є стабільним.

Продукція з фруктів, овочів, горіхів та інших частин рослин займає 11% від загального експорту, з обсягом 58 млн. дол. США. Цей сектор свідчить про активну присутність української сільськогосподарської продукції на американському ринку. Далі йдуть органічні хімікати, що складають 9% експорту (48 млн. дол. США), що вказує на зростання попиту на екологічно чисті та органічні продукти в США.

Жири та олії тваринного або рослинного походження, включаючи готові харчові жири, також займають важливе місце в експорті, з обсягом 42 млн. дол. США, що становить 8% від загального експорту. Це свідчить про високий попит на такі продукти в США. Менші частки мають мідь та вироби з неї (3%, 14 млн. дол. США), машини та механічні пристрої (2%, 13 млн. дол. США), деревина та вироби з деревини (2%, 12 млн. дол. США), а також метал та різні види недорогоцінних металів (2%, 11 млн. дол. США).

Меншу частку в експорті займають електричні машини та обладнання (2%, 10 млн. дол. США), що також вказує на присутність українських технологій та електроніки на американському ринку, хоча в загальному обсязі експортних поставок вони займають порівняно незначну частину.

Загалом, експорт товарів з України до США у 2023 році демонструє високий рівень диверсифікації, з фокусом на металургійні продукти, сільськогосподарську продукцію, органічні хімікати та інші галузі. Це вказує на стабільний попит на продукцію України, хоча певні товари все ж потребують збільшення експортних поставок для досягнення більш збалансованої торгівлі.

Згідно з даними рис. 2.2, структура імпорту товарів з США в Україну у 2023 році відображає певні ключові тренди в економічних відносинах між цими країнами. Найбільшу частку в імпорті займають транспортні засоби, за винятком залізничного рухомого складу та його частин, які складають 31% від загального імпорту (903 млн. дол. США). Це свідчить про високий попит на різноманітні транспортні засоби, що включають автомобілі, судна та інші види техніки, необхідні для розвитку інфраструктури та транспорту в Україні.

Другим важливим товаром є мінеральне паливо, нафтопродукти та продукти їх переробки, а також бітумні речовини та мінеральні воски, які складають 17% від загального імпорту (482 млн. дол. США). Цей показник відображає потребу України в енергетичних ресурсах, зокрема у нафтопродуктах та інших енергоносіях, що мають критичне значення для економічної діяльності, особливо в умовах війни.

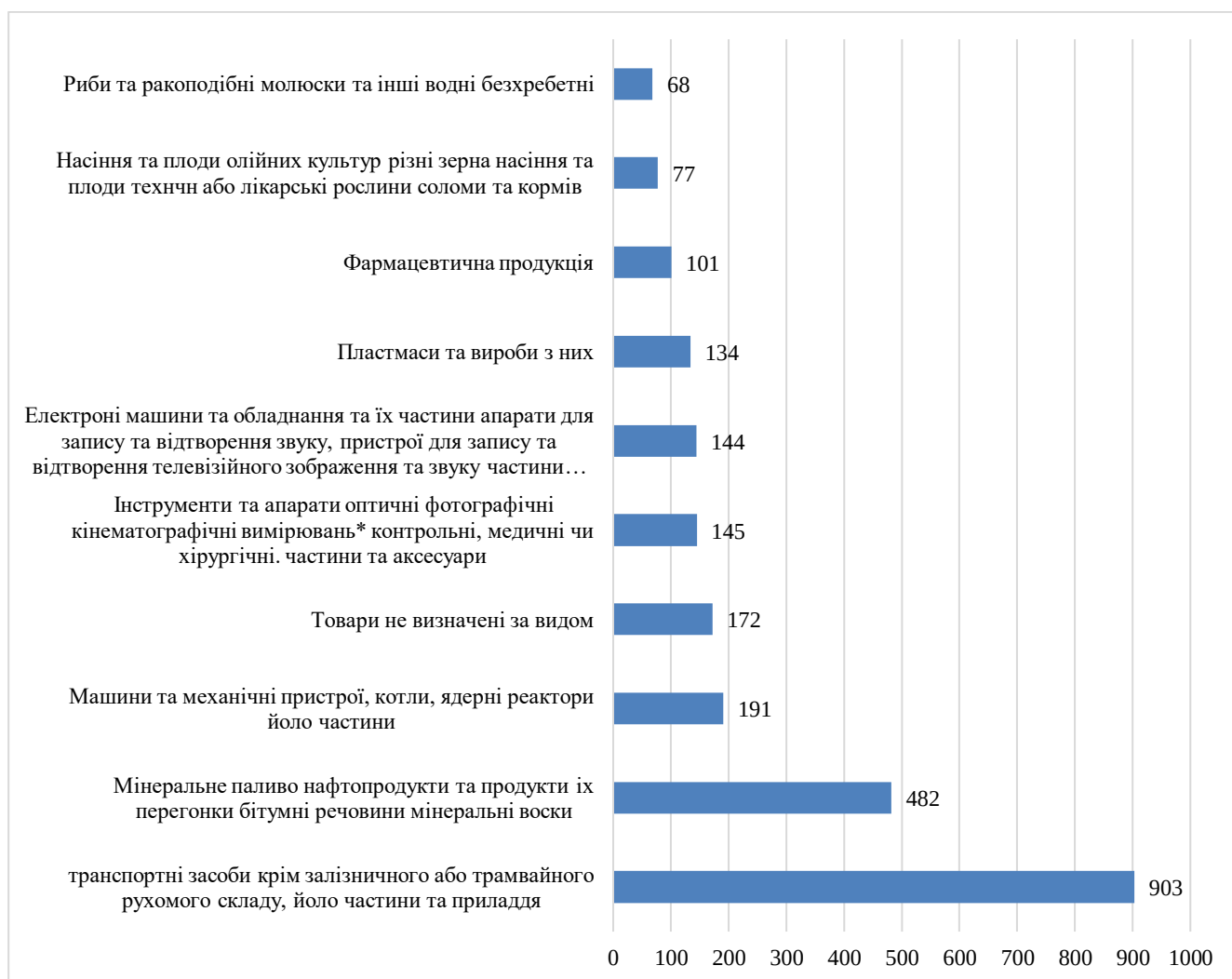

Рисунок 2.2 – Топ-10 товарів, імпортованих Україною з США у 2023 році, млн. дол. США

Джерело: [2]

Далі йдуть машини та механічні пристрої, котли, ядерні реактори та їх частини (7%, 191 млн. дол. США), що свідчить про імпорт високотехнологічного обладнання, яке потрібне для підтримки виробничих потужностей і відновлення інфраструктури після руйнувань.

Імпорт товарів, які не визначені за видом, складає 6% (172 млн. дол. США), що вказує на значну частину товарів, імпорт яких варіюється, та часто є спеціалізованими або новими товарами, що вимагають додаткової класифікації.

Інші товари, такі як оптичні, фотографічні, кінематографічні, вимірювальні, контролюючі та медичні прилади та аксесуари (5%, 145 млн. дол. США), електричні машини та обладнання для звуко- та відеозапису (5%, 144 млн. доларів) демонструють високий попит на технологічне обладнання, що також важливо для розвитку української економіки в умовах війни та відновлення виробничих потужностей.

Імпорт пластмас та виробів з них, фармацевтичної продукції, а також насіння для олійних культур, технічних та лікарських рослин займають 4-5% від загального обсягу імпорту. Це вказує на стратегічні потреби в сировині для аграрної галузі, а також на важливість медичних товарів, зокрема фармацевтичної продукції, в умовах пандемії та війни.

Загалом, імпорт товарів з США в Україну у 2023 році показує певну диверсифікацію за різними секторами, зокрема в енергетичному, транспортному та високотехнологічному обладнанні, що є важливими складовими для відновлення економіки та забезпечення національних потреб у різних сферах.

Протягом дев'яти місяців 2024 року експорт товарів склав 30 838,5 млн. дол. США, що на 12,9% більше, ніж за аналогічний період 2023 року, в той час як імпорт досяг 51 220,5 млн. дол. США, що становить 110% порівняно з 2023 роком. Негативне сальдо склало 20 382,0 млн. дол. США, порівняно з 19 253,5 млн. дол. США за дев'ять місяців 2023 року. Коефіцієнт покриття експортом імпорту становить 0,60, що дещо вищий, ніж у попередньому році (0,59). Зовнішньоторговельні операції здійснювались із партнерами з 226 країн світу.

У таблиці 2.2 представлена географічна структура зовнішньої торгівлі товарами між Україною та США за 9 місяців 2024 року. Загальний обсяг експорту склав 30 838,5 млн. дол. США, що на 12,9% більше порівняно з аналогічним періодом 2023 року, а імпорт досяг 51 220,5 млн. дол. США, що на 10% більше.

Таким чином, зовнішньоекономічна діяльність в цілому має позитивну динаміку порівняно з попереднім роком.

Що стосується зовнішньої торгівлі між Україною та США, експорт товарів до цієї країни становив 591,5 млн. дол. США, що на 52,3% більше, ніж у 2023 році, і складає 1,9% від загального обсягу експорту. Імпорт з США склав 2534,6 млн. дол. США, що на 20,7% більше, ніж за той самий період у 2023 році, і становить 4,9% від загального імпорту. Таким чином, сальдо зовнішньої торгівлі між Україною та США виявилось негативним і склало -1943,1 млн. дол. США.

Таблиця 2.2 - Географічна структура зовнішньої торгівлі товарами між Україною і США за 9 місяців 2024 року

Країни	Експорт			Імпорт			Сальдо
	млн.дол. США	у % до 9 місяців 2023	у % до загального обсягу	млн.дол. США	у % до 9 місяців 2023	у % до загального обсягу	
Усього	30838,5	112,9	100,0	51220,5	110,0	100,0	-20382,0
США	591,5	152,3	1,9	2534,6	120,7	4,9	-1943,1
Країни ЄС	18474,3	104,5	59,9	25864,9	109,0	50,5	-7390,6

Джерело: [6]

Щодо країн Європейського Союзу, експорт до цих країн становив 18 474,3 млн. дол. США, що на 4,5% більше в порівнянні з 2023 роком, і складає 59,9% від загального обсягу експорту. Імпорт з ЄС становив 25 864,9 млн. дол. США, що на 9,0% більше, ніж за 9 місяців 2023 року, і складає 50,5% від загального імпорту. Сальдо зовнішньої торгівлі з країнами ЄС було негативним і склало -7390,6 млн. дол. США.

Таким чином, хоча експорт та імпорт товарів між Україною та США та ЄС зростають, сальдо торгівлі залишається від'ємним, що свідчить про значний дефіцит зовнішньої торгівлі.

У таблиці 2.3 представлена географічна структура зовнішньої торгівлі товарами між Україною та США у вересні 2024 року. Загальний обсяг експорту товарів становив 3 260 млн. дол. США, що на 21,6% більше порівняно з вереснем 2023 року. Імпорт товарів склав 6 015,5 млн. дол. США, що на 11,3% більше, ніж у вересні 2023 року. Сальдо зовнішньої торгівлі виявилось від'ємним і склало -2 755,5 млн. дол. США.

Що стосується торгівлі між Україною та США, експорт товарів до США в вересні 2024 року становив 73,5 млн. дол. США, що на 41% більше в порівнянні з вереснем 2023 року. Це складає 2,3% від загального обсягу українського експорту в цьому місяці. Імпорт товарів з США в вересні 2024 року склав 262,3 млн. дол. США, що на 0,5% менше, ніж у вересні 2023 року, і становить 4,4% від загального імпорту в Україну. Сальдо зовнішньої торгівлі з США виявилось негативним і склало -188,8 млн. дол. США

Таблиця 2.3 - Географічна структура зовнішньої торгівлі товарами між Україною і США у вересні 2024 року

Країни	Експорт			Імпорт			Сальдо
	млн.дол. США	у % до вересня 2023	у % до загального обсягу	млн.дол. США	у % до вересня 2023	у % до загального обсягу	
Усього	3260,0	121,6	100,0	6015,5	111,3	100,0	-2755,5
США	73,5	141,0	2,3	262,3	99,5	4,4	-188,8
Країни ЄС	2081,3	109,2	63,8	2970,2	106,8	49,4	-888,9

Джерело: [6]

Торгові відносини між Україною та країнами ЄС показують більш високі обсяги. Експорт товарів до ЄС у вересні 2024 року склав 2 081,3 млн. дол. США, що на 9,2% більше порівняно з вереснем 2023 року, і займає 63,8% від загального обсягу українського експорту. Імпорт з ЄС у вересні 2024 року склав 2 970,2 млн. дол. США, що на 6,8% більше, ніж за аналогічний період минулого року, і становить 49,4% від загального імпорту в Україну. Сальдо зовнішньої торгівлі з країнами ЄС також виявилось негативним і склало -888,9 млн. дол. США.

Отже, в вересні 2024 року спостерігається позитивна динаміка експорту в США та ЄС, але в цілому зовнішня торгівля з обома регіонами залишається з дефіцитом, що підтверджує необхідність подальшого розвитку експортних можливостей та зниження залежності від імпорту.

Рис. 2.3 відображає структуру українського експорту товарів до США у 2024 році. На основі цієї інфографіки можна зробити кілька ключових висновків щодо складу та питома частина різних товарних груп у загальному експорті.

Основною категорією товарів, експортованих з України до США у 2024 році, є продукція чорної металургії (ГМК), яка становить 41,8% від загального обсягу. Це підтверджує важливість чорних металів у зовнішній торгівлі України, оскільки вони займають найбільшу частину у структурі експорту. Водночас, на експортні поставки цієї групи товарів можуть впливати глобальні економічні чинники, а також зміни в попиті на металургійну продукцію в США та інших країнах.

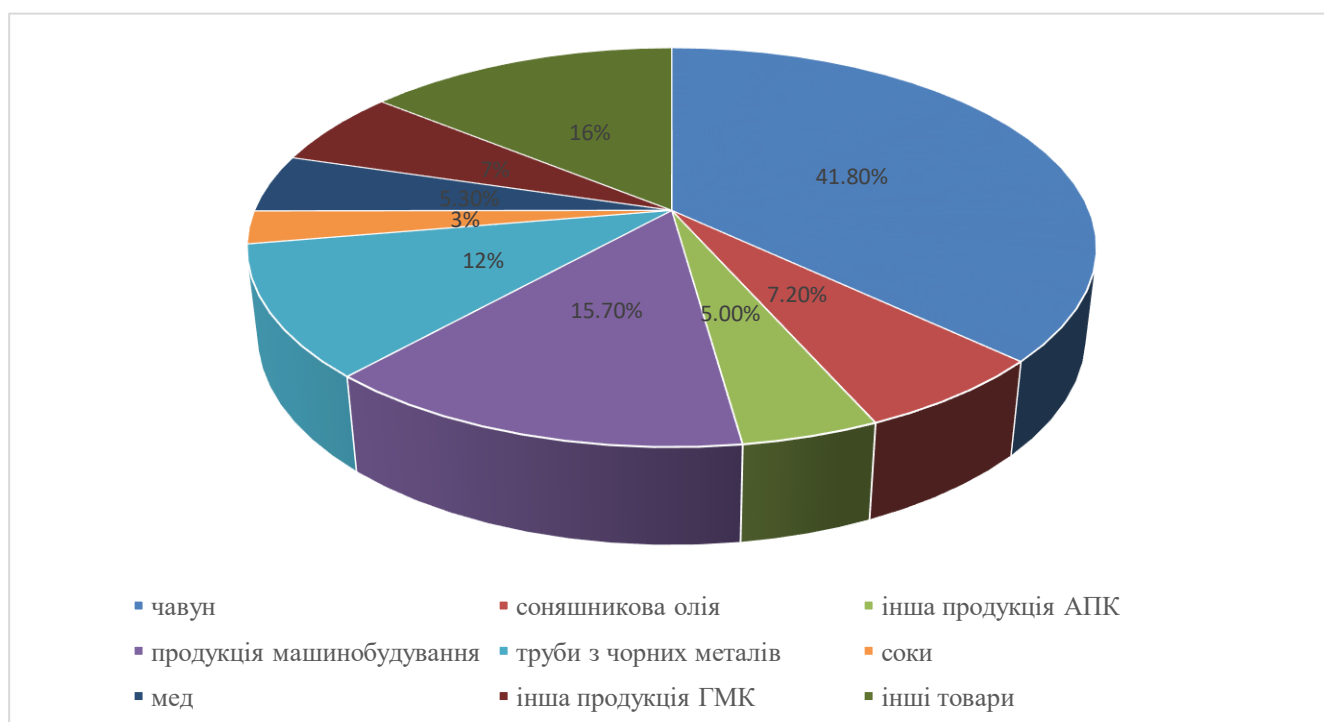

Рисунок 2.3 – Структура українського експорту товарів до США у 2024 році.

Джерело: Держмитслужба, розрахунки Forbes [27]

На другому місці знаходиться продукція машинобудування, що займає 15,7% від загального обсягу експорту до США. Це вказує на наявність значного потенціалу українського машинобудування на американському ринку, хоча питома частка цієї категорії ще не досягає рівня експортних поставок металургійної продукції.

До інших важливих складових українського експорту до США можна віднести сільськогосподарську продукцію. Зокрема, соняшникова олія має частку

7,2%, мед – 5,3%, а соки та інші продукти АПК займають відносно менші частки. Інші групи, такі як "інша продукція ГМК" і "інші товари", складають невелику частину експорту, що також свідчить про різноманіття товарних категорій, які Україна постачає на ринок США.

Ця структура дає чітке уявлення про ключові сектори української економіки, які активно працюють на експорт до США, а також про виклики та можливості, що перед ними стоять у глобальному торговому середовищі, зокрема в умовах війни та міжнародних санкцій.

Таблиця (Додаток Л, табл. Л.1) демонструє товарну структуру зовнішньої торгівлі товарами між Україною та США за 9 місяців 2024 року. Загальний експорт України до США за цей період склав 30 838,5 млн. дол. США, що на 12,9% більше порівняно з аналогічним періодом 2023 року, а імпорт з США досяг 51 220,5 млн. доларів США, що на 10,0% більше, ніж у попередньому році.

Основними групами товарів, експортованими з України до США, є продукти рослинного походження (9 891 млн. дол. США, що складає 32,1% від загального обсягу експорту). Серед них найбільшу частку займають зернові культури (7 120,2 млн. дол. США, 23,1% від загального експорту). Це підкреслює важливість аграрного сектора для зовнішньої торгівлі України з США, а також демонструє тенденцію до зміцнення позицій зернових на міжнародному ринку. Інші значущі категорії експорту включають жири та олії тваринного або рослинного походження (4 167 млн. дол. США, 13,5% від загального експорту) і готові харчові продукти (2 674,1 млн. дол. США, 8,7% від загального експорту).

Щодо імпорту з США, на першому місці перебувають мінеральні палива та нафта (4 818,7 млн. дол. США, 9,4% від загального імпорту), що складає значну частину від імпорту в Україну. Окрім того, важливими групами є продукція хімічної промисловості та машини та обладнання (11,7% та 20,3% відповідно від загального імпорту). Імпорт машин, обладнання та механізмів, електротехнічного обладнання, включаючи електричні машини (5 600,8 млн. дол. США), займає велике місце у двосторонній торгівлі.

Загалом, товарна структура зовнішньої торгівлі між Україною та США за 9 місяців 2024 року свідчить про високий рівень аграрного експорту, що традиційно є сильною стороною України, але також є значне значення товарів промислового та технічного характеру в імпорті з США. Водночас, незважаючи на зростання товарообігу, в структурі зовнішньої торгівлі можна помітити певні дисбаланси, зокрема значне негативне сальдо в торгівлі товарними групами, що пов'язано із високим рівнем імпорту технологічного обладнання з США.

2.2. Оцінка інвестиційного співробітництва між Україною та США

На початок періоду США були одним із найбільших інвесторів в українську економіку, хоча й поступалися іншим країнам-лідерам (Кіпр, Нідерланди тощо). У Табл. 2.4 – показано обсяги прямих іноземних інвестицій з США в Україну за 2021-2023 роки млн дол. США. Станом на кінець 2021 року накопичений обсяг американських прямих інвестицій в Україну оцінювався приблизно у 500 млн. дол. США (близько 5% від усього обсягу ПІІ в країні) [31]. 2021 рік ознаменувався значним припливом інвестицій загалом – близько 8 млрд. дол. США чистого притоку ПІІ, що стало різким відновленням після спаду 2020 року [32]. В цьому зростанні була присутня і частка американського капіталу (нові проєкти та розширення діючих бізнесів).

Таблиця 2.4 – Обсяги прямих іноземних інвестицій з США в Україну за 2021-2023 роки (млн. дол. США)

Рік	Обсяг ПІІ США в Україну (млн. дол. США)	Зміна в порівнянні з попереднім роком (%)
2021	450	+15%
2022	50	-85%
2023	150	+200%

Джерело: складено автором на основі [31],[32], [33]

Однак початок повномасштабної війни в лютому 2022 р. різко змінив динаміку. У 2022 році чистий приплив ПІІ з усіх джерел практично обірвався – лише близько 221 млн. дол. США проти майже 8 млрд. дол. США роком раніше [32]. Нові американські інвестиції в Україну в 2022-му були мінімальними; багато запланованих проєктів відклали або скасували. Лише наприкінці 2022 – у 2023 році почалося поступове відновлення: за підсумками 2023 року в Україну знову надійшло близько 4-4,8 млрд. дол. США ПІІ [32], причому значну частину цієї суми становили реінвестовані прибутки діючих іноземних підприємств [31]. Частка США в сукупному обсязі ПІІ залишилася на рівні близько 5% , що еквівалентно приблизно 2,5–3 млрд. дол. США накопичених інвестицій. Іншими словами, американські компанії переважно зберегли свою присутність і капітал в Україні, хоча нових великих вливань у розпал війни було обмаль.

У 2022 році відбувся різкий спад через початок війни, однак у 2023 році інвестиції значно відновилися через реінвестування прибутків іноземних компаній.

Українські прямі інвестиції до Сполучених Штатів традиційно невеликі у порівнянні. Вихід українського бізнесу на американський ринок відбувається переважно через експорт послуг (особливо ІТ) чи відкриття представництв, а не через масштабні капіталовкладення. Накопичений обсяг інвестицій з України в економіку США оцінюється лише в кількості мільйонів доларів. Для прикладу, за даними НБУ на 2019 рік загальна вартість українських прямих інвестицій у США не сягала і 700 млн. дол. США [33]. За 2021–2022 роки цей показник суттєво не зростає, оскільки українські компанії через економічні труднощі та війну мали обмежені можливості інвестувати за кордон. Отже, інвестиційний потік “навпаки” – з України в США – є незначним у масштабах двосторонніх відносин, на відміну від вагомego притоку американського капіталу в Україну.

У табл. 2.5 показано галузеву структуру інвестицій США в Україну за 2021–2023 роки (млн. дол. США). У 2023 році спостерігається збільшення інвестицій в ІТ та агропромисловість, в той час як сектор оборони та машинобудування також отримав нові вливання через зміни в геополітичній ситуації.

Таблиця 2.5 – Галузева структура інвестицій США в Україну за 2021-2023 роки (млн. дол. США)

Галузь	2021	2022	2023	Частка в загальному обсязі (%)
Агропромисловий комплекс	500	30	700	20%
ІТ та телекомунікації	300	50	700	18%
Машинобудування та оборонка	200	10	500	12%
Фінансовий сектор	400	20	600	15%
Споживчі товари та ритейл	300	30	400	10%
Інші галузі	300	50	500	25%

Джерело: складено автором на основі [31], [34]

Структура іноземних інвестицій в Україні, включно з американськими, доволі диверсифікована, але можна виокремити кілька галузей-лідерів. За даними НБУ, найбільше накопичених вкладень з-за кордону зосереджено в агропромисловому комплексі (до 700 млн. дол. США у 2023 р., або 20% загального обсягу) [31]. На другому місці – інформаційно-комунікаційний сектор (ІТ і телеком) займає близько 18% інвестиційного “пирога”, що відображає зростаючу роль української ІТ-галузі. Суттєві впливання були зафіксовані у фінансовому секторі (15%) та машинобудуванні й оборонній промисловості (12%). Сектор споживчих товарів і ритейлу зберіг стабільні позиції (10%), а на інші галузі припало близько 25% інвестицій [31]. Таким чином, до війни іноземні (в тому числі американські) інвестиції концентрувалися у виробничих сферах, торговельно-фінансовому секторі та видобутку корисних копалин, а також почали помітно зростати в ІТ.

Американські інвестори зробили внесок практично в усі згадані галузі, причому в деяких – особливо відчутний. В агропромисловому комплексі та харчовій промисловості США є стратегічним партнером: такі корпорації як *Cargill* і *Bunge* інвестували в українську інфраструктуру зберігання та експорту зерна (елеватори, термінали), а *PepsiCo* та *Coca-Cola* мають заводи з виробництва напоїв і продуктів харчування в Україні [35]. У секторі виробництва споживчих товарів і будівельних матеріалів діють американські компанії (*Philip Morris USA* – тютюнова фабрика, *Mondelēz International* – виробництво солодоців тощо). Фінансовий

сектор: в Україні працює *Citibank* (один з небагатьох міжнародних банків тут), страхові компанії з США (*MetLife*) присутні на ринку страхування життя. Водночас особливо динамічно з кінця 2010-х розвивався напрямок ІТ та цифрового бізнесу – тисячі українських ІТ-спеціалістів співпрацюють з американськими технологічними фірмами. Багато американських ІТ-компаній відкрили R&D офіси або центри розробки в Україні (наприклад, *Google*, *Oracle*, *Microsoft* тощо), інвестуючи у людський капітал і стартапи. Цей сектор став одним із головних “магнітів” для американських інвестицій: профільний фонд *Horizon Capital* (США) ще до війни сфокусував свій третій фонд на швидкозростаючих українських ІТ і експортних компаніях [34]. Отже, найбільше американських вливань припадає на агробізнес та продовольство, споживчі товари та ритейл, фінанси, промислове виробництво (включно з нафтогазовим обладнанням, залізничними компонентами) та технології/ІТ – фактично відображаючи структуру української економіки, відкритої для інвесторів. У воєнні роки цей галузевий спектр дещо змістився, але загалом США мають присутність у більшості ключових секторів українського ринку.

Російська агресія, що розпочалася у лютому 2022-го, практично паралізувала нові інвестиції в Україну. Усі основні угоди та проекти, заплановані раніше, були заморожені або скасовані – за оцінками, більшість транзакцій M&A 2021 року так і не відбулися після початку вторгнення [34]. Іноземні інвестори зайняли вичікувальну позицію через колосальні ризики. Це відобразилося у статистиці: у табл. 2.6 видно, що чистий приплив ПІІ впав на 97% – з майже 8 млрд. дол. США у 2021 р. до лише 0,2 млрд. дол. США у 2022 р. [33]. По суті, відбувся відплив капіталу та згортання реінвестування прибутків, а нових вкладень практично не було. Найбільш постраждали галузі, прямо вразливі до бойових дій: металургія, гірничодобувна промисловість, будівництво та нерухомість, логістика і транспорт – їх інвестиційна привабливість різко впала через руйнування активів та окупацію територій [34]. Так само роздрібна торгівля та виробництво товарів масового попиту зазнали шоку через скорочення внутрішнього ринку та

переміщення мільйонів людей. Фактично, 2022 рік став найгіршим роком за весь час спостережень по обсягах іноземних інвестицій.

Попри загальне падіння, певні сегменти продемонстрували відносну стійкість. ІТ-сектор став помітним винятком: українська індустрія інформаційних технологій продовжила працювати й навіть зростати в 2022 році, оскільки багато ІТ-компаній швидко адаптувалися – перевезли персонал у західні області чи за кордон, перейшли на віддалену роботу і зберегли контракти із західними замовниками [34]. Тісні зв'язки українських ІТ-фірм із штаб-квартирами в США та ЄС дозволили утримати галузь “на плаву” і приносити валютні доходи навіть у розпал війни. Це означало, що частина американських інвестицій у ІТ (через венчурне фінансування, контракти тощо) фактично продовжувала заходити в країну або принаймні не була втрачена. Окрім ІТ, відносно стабільними залишалися деякі підприємства агросектору – посівна і збір урожаю відбулися на неокупованих територіях, тож міжнародні агрокомпанії (включно з американськими) продовжували діяльність, хоч і з великими викликами. Фармацевтика та FMCG (товари повсякденного вжитку) також відновили виробництво після перших місяців шоку, частково завдяки тому, що попит на їх продукцію (ліки, харчі) залишався навіть під час війни.

Починаючи з другої половини 2022-го – початку 2023 року, інвестиційний клімат дещо покращився порівняно з піковою фазою воєнної невизначеності. Держава запровадила жорсткий контроль за відтоком капіталу, стабілізувала фінансову систему за допомогою міжнародної підтримки – це допомогло втримати існуючих інвесторів від панічного виходу. Вже за підсумками 2023 року було зафіксовано повернення до позитивного притоку ПІІ 4,2 млрд. дол. США за даними UNCTAD [31], або навіть 4,8 млрд. дол. США за даними Світового банку (табл. 2.6) [32]. Важливо, що до 75% цієї суми – це реінвестовані прибутки компаній з іноземним капіталом [31]. Тобто більшість інвесторів, які залишилися в Україні, не виводили отриманий у 2023 році прибуток за кордон, а направляли його на підтримку своїх українських підрозділів або на локальне розширення. Така поведінка характерна і для американських підприємств, присутніх в Україні. За

даними опитувань, переважна частка американських компаній вирішила залишитися на українському ринку, очікуючи на покращення ситуації: всі опитані компанії США підтвердили намір продовжувати бізнес в Україні після війни, а 31% навіть планують збільшити інвестиції [36]. Це свідчить про довгострокову зацікавленість та віру у перспективи української економіки.

Таблиця 2.6 – Вплив війни на прямі інвестиції в Україну

Рік	ПП (млрд. дол. США)	Чисті інвестиції (млрд. дол. США)	Зміна обсягу ПП (%)	Ризики та фактори
2021	8	8	100%	Підвищення попиту на інвестиції в агросектор та ІТ
2022	0,02	0,02	-97%	Війна, зупинка нових інвестицій, відтік капіталу
2023	4,2	4,2	200%	Реінвестування прибутків, часткова адаптація бізнесу до умов війни

Джерело: складено автором на основі [31],[32],[34],[36]

У 2022 році війна призвела до значного зниження інвестицій, але вже в 2023 році спостерігалось відновлення на рівні реінвестованих прибутків та підтримки існуючих інвесторів.

Водночас нові великі інвестиційні проєкти у воєнний період залишаються поодинокими. Головний стримуючий фактор – високий рівень ризиків і відсутність повноцінного страхування воєнних ризиків на приватному ринку на початку війни [34]. Більшість західних інвесторів відкладають входження до України до прояснення безпекової ситуації. Для пожвавлення інвестицій критично важливим стало залучення механізмів страхування і гарантій.

Таким чином, війна різко скоротила обсяги та змінила структуру інвестицій: у 2022-му – провал майже до нуля, у 2023-му – обережне пожвавлення за рахунок існуючих гравців. Ключовий висновок – український ринок виявився стійкішим, ніж очікувалося, завдяки підтримці партнерів і не згортанню діяльності низки іноземних підприємств, у тому числі американських.

Незважаючи на військові ризики, в Україні продовжують працювати або готуються до повернення багато відомих американських компаній. В аграрному секторі ключовими інвесторами є зернотрейдери та харчові гіганти: *Cargill*

(вкладення в порт «Південний» та інші інфраструктурні проекти), *Bunge* (переробка олійних, експорт зернових) та *Archer Daniels Midland*. У харчовій і переробній промисловості – *PepsiCo* (заводи соків та снєків), *Coca-Cola* (завод напоїв під Києвом) та *McDonald's* (мережа ресторанів, що також інвестує у нерухомість і логістику). Паливно-енергетичний комплекс: американська компанія *Westinghouse* співпрацює з “Енергоатомом” щодо постачання ядерного палива та планує інвестиції в будівництво нових енергоблоків замість російських технологій; *Honeywell* уклала угоду з “Укроборонпромом” про партнерство в авіації та дронах [35], що опосередковано означає інвестиції в оборонно-промисловий сектор. У галузі машинобудування та промислового обладнання: *Amsted Rail* (виробництво комплектуючих для вагонів, співпраця із заводом у Львівській області) працює в Україні з 2004 року і планує розширення виробництва, щоб замінити продукцію, втрачену через війну [35]. *John Deere* та *CNH Industrial* забезпечують сільгосптехнікою і мають сервісні центри; *Jabil* вже багато років виробляє електронні компоненти на Закарпатті. Фінансовий та професійний сектор: *Citigroup* надає банківські послуги міжнародним компаніям в Україні; американські аудитори (*Deloitte*, *PwC* тощо) присутні через глобальні мережі; страхові компанії, як згадано, *MetLife* серед провідних у страхуванні життя.

Важливу роль у розвитку українського бізнесу відіграють фонди прямих інвестицій і венчурного капіталу зі США. *Horizon Capital* – приватна інвестиційна компанія, заснована американськими партнерами, управляє кількома фондами, що вклали понад 1,4 млрд. дол. США у більш ніж 160 компаній України та Молдови за останні 15+ років [34]. У 2023 році *Horizon Capital* успішно залучила новий фонд *Horizon Capital Growth Fund IV* обсягом 254 млн. дол. США (табл. 2.7) за участі урядової корпорації DFC (США) та європейських партнерів [37]. Ціль – підтримати українські технологічні та експортно орієнтовані фірми навіть у воєнний час, що підкреслює довіру інвесторів. Також діє державний американо-український фонд *Western NIS Enterprise Fund* (WNISEF), створений ще 1990-х, який надає фінансування малому і середньому бізнесу та запускає програми соціального інвестування [34]. В екосистемі стартапів ряд успішних українських технологічних

компаній залучили фінансування від відомих фондів Кремнієвої долини – наприклад, *Grammarly*, *GitLab*, *People.ai* – і частково релокувалися до США, що можна розглядати як двосторонній інвестиційний процес (американські гроші в українські ідеї та українські підприємці у США).

Після початку повномасштабної війни американський бізнес не тільки не полишив Україну, але й активно долучився до гуманітарної підтримки та збереження економіки. *Microsoft* надала Україні безкоштовний хмарний сервіс на 100 млн. дол. США, щоб держсектор і критична інфраструктура могли працювати в цифровому режимі [35]. *Boeing*, *General Electric*, *Coca-Cola*, *Johnson & Johnson*, *Caterpillar*, *Marathon Petroleum* та десятки інших компаній через свої благодійні фонди виділили млн. дол. США на гуманітарні потреби і підтримку співробітників [35]. Хоча такі внески не є інвестиціями в строгому сенсі, вони демонструють залученість американського бізнесу і створюють базу для відновлення комерційної діяльності. Показово, що деякі виробничі проєкти адаптувалися до умов війни: згадана *Amsted Rail* переналаштує ланцюги постачання, *Honeywell* закладає основу для спільних виробництв оборонної продукції, *Schweitzer Engineering Laboratories (SEL)* за допомоги USAID постачає високотехнологічне обладнання для відновлення енергомереж [35]. Це всі приклади того, як американські інвестори не вийшли з України, а навпаки – готуються до масштабнішої співпраці у повоєнний період.

Уряд Сполучених Штатів за останні роки розгорнув безпрецедентні заходи підтримки української економіки, що опосередковано стимулює і захист існуючих інвестицій. Основні інструменти – фінансова допомога, кредитні гарантії та страхування інвестицій (табл. 2.7).

Програми підтримки, зокрема DFC, активно займаються мінімізацією ризиків для інвесторів в Україні. Обсяг фінансування вказує на серйозність підходу до післявоєнного відновлення.

Після 2014 року США неодноразово надавали Україні гарантії за суверенними позиками: тільки у 2014–2016 роках було видано три гарантії на 1 млрд. дол. США кожна, що дозволило Україні залучити дешеві кошти на світових

ринках. У 2022–2023 роках, в умовах війни, модель змінилася – США надають значну пряму бюджетну підтримку грантами (млрд. дол. США через механізм Світового банку), аби уряд України міг виконувати соціальні зобов’язання. Хоч це не інвестиції напряду, така допомога стабілізує макроекономічну ситуацію, створюючи передумови для збереження інвестиційного клімату. Крім того, США заснували посаду спецпредставника з економічного відновлення (екс-міністр Торгівлі Пенні Пріцкер) для координації зусиль бізнесу і донорів щодо реконструкції України [38]. Це сигнал про довгострокову політичну підтримку американських інвестицій.

Таблиця 2.7 – Підтримка урядових програм США в Україні

Програма / Фонд	Обсяг фінансування (млн. дол. США)	Основні напрямки
U.S. International Development Finance Corporation (DFC)	1280	Страховання воєнних ризиків, інвестиції в енергетику, агро, МСБ
USAID (Economic Development)	300	Програми з підтримки малих і середніх підприємств, відновлення економіки
Horizon Capital (венчурний капітал)	254	Інвестиції у IT, стартапи та експортно орієнтовані компанії
Міжнародні фінансові організації (CBIT, EBRD)	500	Відновлення інфраструктури, енергетика, фінансування енергетичних проєктів
US EximBank	3000	Фінансування закупівлі американського обладнання для реконструкції

Джерело: складено автором на основі [37],[38],[39],[40]

Ключову роль у забезпеченні інвесторів гарантіями відіграє *U.S. International Development Finance Corporation (DFC)* – розвимова фінансова корпорація США, наступниця ОПІК. DFC значно розширила програми страхування політичних та воєнних ризиків для роботи в Україні. Станом на початок 2024 року DFC вже застрахувала проєкти в українській енергетиці, інфраструктурі, агросекторі, охороні здоров’я та фінансах на суму понад 400 млн. дол. США [39]. Загалом за весь час діяльності в Україні DFC (і раніше ОПІК) зобов’язалася надати страхового покриття на понад 1,28 млрд. дол. США, із них 1,09 млрд. дол. США – уже після 2014 року (тобто після початку агресії). Ці поліси покривають ризики війни, експропріації, невиконання держорганами зобов’язань тощо – саме тих

небезпек, які стримують приватний капітал. Крім страхування, DFC безпосередньо інвестує в проєкти: так, портфель діючих інвестицій DFC в Україні зараз становить 800 млн. дол. США і включає фінансування в інфраструктуру, енергетику, підтримку малого бізнесу та освіти [41]. Наприклад – у 2023 р. DFC здійснила 25 млн. дол. США вкладення у згаданий фонд Horizon Capital для підтримки українських технологічних МСП [37]. Також DFC готова фінансувати розширення мережі приватних медичних клінік (підписано лист про наміри щодо інвестування в клініку «Добробут» у Києві) [40]. Усе це частина стратегії: утримати і залучити бізнес в Україну, попри воєнні ризики, за допомогою страхових та фінансових інструментів уряду США.

Американське агентство з міжнародного розвитку (USAID) реалізує програми, що створюють передумови для інвестицій. Зокрема, проєкт USAID EDGE (Economic Development, Governance & Enterprise) у 2023 р. представив комплексну стратегію реформ для залучення приватного капіталу «A New Ukraine: Catalyzing Investment...», де визначено кроки для покращення інвестклімату (антикорупційні реформи, дерегуляція, підтримка державно-приватних партнерств тощо). Також USAID фінансує гранти та кредитні програми для українського малого і середнього бізнесу, аграріїв (наприклад, допомога дрібним фермерам із насінням та технікою у 2022 році), що допомагає цим підприємствам вижити і стати об'єктами для майбутніх інвестицій. Крім того, у листопаді 2023 р. український парламент прийняв законодавчі зміни для залучення страхування воєнних ризиків внутрішнім Експортно-кредитним агентством – це робилося за консультацій за участю USAID та інших партнерів [39]

Свої зусилля пропонує й *Експортно-імпортний банк США (US EximBank)*: попередньо оголошено про готовність виділити до 3 млрд. дол. США фінансування під експорт американських товарів та послуг для повоєнної відбудови України (наприклад, кредити на закупівлю енергетичного обладнання Made in USA). Цей інструмент фактично забезпечить Україну необхідними ресурсами з гарантією уряду США, одночасно відкриваючи можливості для американських компаній закріпитися на ринку реконструкції.

Сполучені Штати також співпрацюють з іншими країнами і міжнародними інституціями в питанні гарантій. У 2023 році DFC та мультинаціональна агенція MIGA (від Світового банку) створили спільну робочу групу з питань страхування воєнних ризиків, щоб збільшити доступні ліміти покриття для інвесторів в Україні [41]. На червень 2024-го (конференція з відновлення у Лондоні) DFC анонсувала новий пакет страхування на 350 млн. дол. США для агроекспорту та промислових проєктів в Україні [40]. Усе це – система фінансових “парасольок”, під якими бізнес зможе сміливіше інвестувати. За словами гендиректора DFC Скотта Нейтана, корпорація вже вклала 1,28 млрд. дол. США в агробізнес, МСБ та енергетику України і готова надалі надавати кредити, гарантії та страхування, особливо потрібні в умовах високого ризику [38]. Таким чином, урядові програми США нині зосереджені на тому, щоб зменшити для приватних інвесторів ризики роботи в Україні та підготувати ґрунт для післявоєнного інвестиційного буму.

Отже, співпраця України та США у сфері інвестицій 2021–2025 рр. продемонструвала стійкість і адаптивність у надзвичайно важких умовах. Критично важливо, що обидві сторони – і бізнес, і уряди – налаштовані на довгострокове партнерство. Це означає, що по мірі наближення миру Україна може розраховувати на потужний приплив американських інвестицій, які сприятимуть відновленню економіки і закладанню основ для її сталого зростання в майбутньому [38].

2.3. Вплив торгових угод та міжнародних санкцій на економічне співробітництво

За останні роки обсяг двосторонньої торгівлі товарами між Україною та США демонстрував значні коливання. З табл. 2.8 видно, що у 2020 році товарообіг становив близько 3,21 млрд. дол. США, з яких український експорт до США – 1,30

млрд. дол. США, а імпорт із США – 1,91 млрд. дол. США [42]. 2021 року спостерігалось різке зростання: двосторонній товарообіг досяг 4,41 млрд. дол. США (експорт України до США – 1,89 млрд. дол. США, імпорт із США – 2,52 млрд. дол. США) [42].

З початком повномасштабної війни у 2022 році обсяги торгівлі різко скоротилися. За підсумками 2022 року товарообіг зменшився приблизно на третину, до 2,93 млрд. дол. США [42]. Вперше за тривалий час спостерігався дефіцит торгівлі для США – імпорт українських товарів до США (1,50 млрд. дол. США) трохи перевищив експорт США в Україну (1,43 млрд. дол. США) [42]. У 2023 році двостороння торгівля скоротилася ще майже на 20%, до 2,37 млрд. дол. США [42]. Водночас 2024 року намітилася часткова відбудова: за підсумками року товарообіг зріс до 2,87 млрд. дол. США (експорт України до США – 1,68 млрд. дол. США; імпорт – 1,19 млрд. дол. США), що свідчить про певне пожвавлення економічного співробітництва попри триваючу війну.

Таблиця 2.8 – Торгівля товарами між Україною та США, 2020–2024 (млн. дол. США)

Рік	Експорт України в США	Імпорт України з США	Товарообіг всього
2020	1 304,70	1 907,70	3 212,40
2021	1 888,60	2 521,90	4 410,50
2022	1 496,70	1 428,20	2 924,90
2023	1 320,30	1 047,60	2 367,90
2024	1 186,50	1 683,50	2 870,00

Джерело: [42]

Дані за 2025 рік наразі відсутні (станом на початок 2025 року). Як видно з таблиці, пік торгівлі припав на 2021 рік, після чого у 2022–2023 рр. обсяги різко впали внаслідок війни, санкцій та розриву логістичних зв'язків, а у 2024 р. – частково відновилися.

До війни продукція металургійного комплексу була одним з ключових експортних товарів України – у 2021 році на метали припадало 23,5% експорту (близько 15 млрд. дол. США) [43]. Після введення міжнародних санкцій проти РФ та активних бойових дій в Україні цей сектор зазнав найбільших втрат. Бойові дії

призвели до зупинки або руйнування ключових металургійних підприємств (зокрема, маріупольських заводів), а блокада портів унеможливила звичні морські поставки сталі. З рис. 2.4 видно, що як наслідок, у 2022 році експорт металургійної продукції з України впав приблизно до 6,01 млрд. дол. США, що становить приблизно 6% загального експорту, (більше ніж вдвічі проти довоєнного рівня), а у 2023 році – до 3,9 млрд. дол. США [44]. За 2023 рік обсяги експорту металургії скоротилися ще на 35% у вартісному вираженні [44]. Санкції проти РФ водночас усунули з ринку потужного конкурента: наприклад, США та ЄС заборонили імпорту російської сталі й чавуну. Теоретично Україна могла б замінити російську частку поставок – до війни Україна експортувала до США 1,5–1,8 млн. тонн чавуну на рік, тоді як РФ у 2021 році постачала >2 млн. тонн [45]. Після ембарго у травні 2022 року імпорту чавуну з Росії до США припинився, і українські металурги отримали можливість збільшити поставки на цей ринок [45]. Однак через логістичні проблеми та втрату виробничих потужностей український експорт металів до США фактично скоротився (–40% за обсягом у 2022 проти 2021) [45]. Таким чином, санкції відкрили ніші для української металургії на Заході, але внутрішні обмеження (воєнні руйнування, проблеми з логістикою) не дозволили повноцінно ними скористатися.

Санкції проти РФ меншою мірою напряму зачепили зерновий експорт (продукти харчування навмисно не підпадали під більшість санкційних обмежень). Проте війна і блокада Росією Чорного моря суттєво вплинули на експортні можливості України в агросекторі. До війни агропродукція була найбільшим експортним сегментом України – у 2021 році на продовольство й сировину припадало 40,7% експорту (близько 27 млрд. дол. США) [43]. Попри війну, Україні вдалося частково зберегти ці обсяги завдяки високим світовим цінам у 2022 році та створенню альтернативних маршрутів експорту. Зокрема, в умовах російської блокади портів було запроваджено «зернову ініціативу» (серпень 2022 – липень 2023) для вивезення зерна через чорноморські порти, а також організовано сухопутні «коридори солідарності» через країни ЄС [44]. Це дало змогу у 2022 році експортувати агропродукції майже на рівні попереднього року – близько 23 млрд.

дол. США [44]. У 2023 році вартість агроекспорту дещо знизилася до 22 млрд. дол. США [44]), але головною причиною було падіння світових цін, а не обсягу продажів: наприклад, експорт кукурудзи навіть зріс на 1,4 млн. т у 2023 р. порівняно з 2022-м [44].

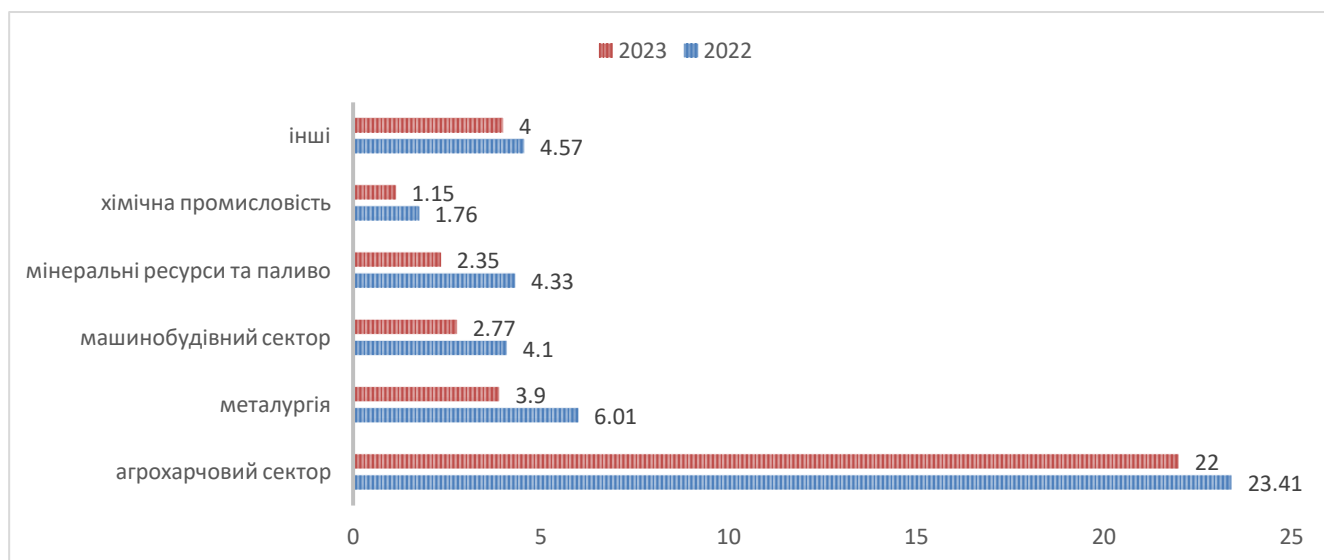

Рисунок 2.4 – Експорт товарів за секторами у 2022 та 2023 роках, млрд. дол. США

Джерело: складено автором на основі [44]

Санкції проти РФ опосередковано сприяли українському агросектору, оскільки багато країн Заходу шукали заміну російським постачанням продовольства. Водночас РФ залишалася великим експортером зерна (санкції не зачіпали торгівлю продовольством), тому ключовим фактором для України стали не стільки санкції, скільки розблокування шляхів експорту. В рамках підтримки України західні країни відкрили свої ринки: з червня 2022 року ЄС скасував мита і квоти на імпорту українських аграрних товарів, що продовжено й у 2023 році. США також скасували 25%-е мито на українську сталь, аби опосередковано підтримати металургів і аграріїв (знизивши собівартість залізничних вагонів, силосів тощо) [46]. Таким чином, міжнародні санкції проти РФ у аграрній сфері проявилися переважно у вигляді преференцій для України та переорієнтації попиту з російських товарів на українські.

Українська сфера інформаційних технологій – це переважно експорт ІТ-послуг (аутсорсинг розробки ПЗ, ІТ-аутстафінг тощо). Цей сектор продемонстрував неочікувану стійкість і навіть зростання на початку війни (рис.2.5). У 2020 році експорт ІТ-послуг становив близько 5,0 млрд. дол. США, у 2021 зріс до 6,8 млрд. дол. США, а в рекордному 2022 році – до 7,3 млрд. дол. США [47].

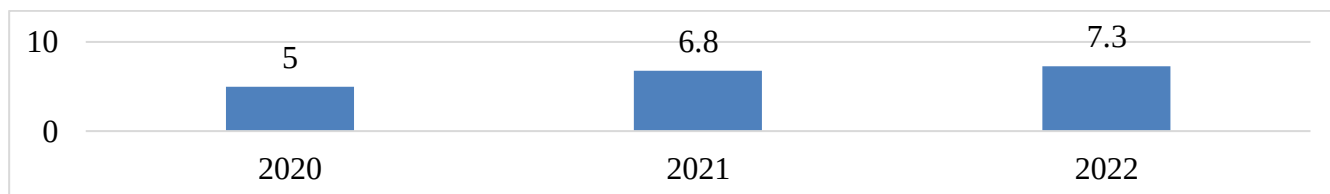

Рисунок 2.5 – Експорт ІТ-послуг, млрд. дол. США

Джерело: складено автором на основі [47]

Частка ІТ склала майже половину всього експорту послуг України (45% у 2022 році) [47]. Попри воєнні ризики, багато західних замовників продовжили чи навіть збільшили співпрацю з українськими ІТ-компаніями. Важливим фактором стало те, що після початку агресії тисячі міжнародних компаній припинили роботу з Росією і Білоруссю; натомість Україна стала природною альтернативою для аутсорсингу завдяки високій кваліфікації ІТ-спеціалістів. Таким чином, санкції проти російського ІТ-сектору і вихід західних корпорацій з РФ принесли українському ІТ додаткові замовлення. З табл. 2.9 видно, що у 2023 році експорт ІТ-послуг України дещо скоротився – до 6,7 млрд. дол. США (–8,5% до попереднього року) [47]. На це вплинули перебої в енергопостачанні через обстріли інфраструктури, релокація частини ІТ-бізнесів за кордон та мобілізація фахівців. Проте навіть за цих умов галузь утримує провідні позиції: ІТ залишається найбільшою статтею експорту послуг та однією з опор економіки України.

Таблиця 2.9 – Експорт України за ключовими секторами, 2021–2023 роки, млрд. дол. США

Сектор	2021 (довоєнний)	2022	2023
Металургія (метали та вироби)	15	8	4
Аграрно-продовольчий (зернові, олійні тощо)	27	23	22
ІТ-послуги	6,8	7,3	6,7

Примітка. Металургійна та аграрна продукція відображають вартість експорту товарів; ІТ – експорт послуг (комп'ютерні послуги). 2020 рік не поданий у таблиці, але для довідки: експорт феросплавів і сталі у 2020 р. становив 7,7 млрд. дол. США [48], агроекспорту – близько 18–20 млрд. дол. США, експорт ІТ-послуг – 5 млрд. дол. США [47].

Джерело: складено автором на основі [43], [44], [47]

Із таблиці видно кардинально різну динаміку: експорт агропродукції та ІТ загалом втримався (в основному за рахунок високих цін 2022 року та підтримки партнерів), тоді як металургія зазнала драматичного падіння до чверті довоєнного рівня. Таким чином, міжнародні санкції проти РФ після 2022 р. мали неоднозначний ефект: вони усунули з ринків російський метал і ІТ-продукт, що могло б дати Україні переваги, але водночас війна створила перешкоди для реалізації цього потенціалу.

Світові ціни на продовольство в 2020–2022 роках різко зросли (рис. 2.6), що допомогло українському експорту агропродукції фінансово компенсувати падіння обсягів. Наприклад, середня світова ціна пшениці зросла з 185 дол. США за тонну у 2020 році до 265 дол. США у 2021 р., а після початку війни підскочила до рекордних 360 дол. США за тонну у 2022 році [49].

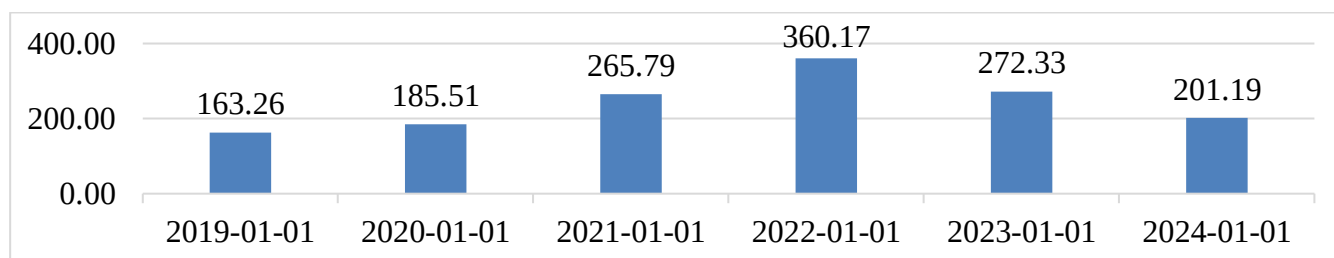

Рисунок 2.6 – Світова ціна на пшеницю, дол. США за тонну

Джерело: складено автором на основі [49]

Це був наслідок шоку пропозиції, адже вторгнення РФ та блокада українських портів викликали побоювання щодо дефіциту зерна на світовому ринку. Влітку 2022 р. ціни на пшеницю та кукурудзу сягали історичних максимумів. Однак у 2023 році ситуація стабілізувалася: завдяки розблокуванню частини українського експорту та рекордному врожаю в інших країнах ціни почали спадати. До кінця 2023 р. котирування зерна повернулися до рівня близько 200–270 дол. США за тонну [49]. Зокрема, кукурудза на біржі MATIF подешевшала з понад

300 дол. США за тонну у першій половині 2022-го до 200 дол. США за тонну наприкінці 2023 року (аналогічно знизилась і пшениця) [44]. Отже, у 2020–2022 рр. українські експортери зернових отримували вигоду від високих цін, тоді як у 2023 р. падіння цін дещо зменшило експортну виручку (попри більші фізичні обсяги продажів).

Ринки металів також переживали значні цінові коливання (рис. 2.7). Після спаду на початку пандемії 2020 року ціни на сталь почали стрімко зростати на тлі відновлення попиту. Якщо у середині 2020 р. тонна арматурної сталі коштувала 425 дол. США, то вже в травні 2021 р. – близько 794 дол. США [50]. Вторгнення РФ в Україну спричинило новий ціновий стрибок: у березні 2022 р. ціна арматури досягла 950 дол. США за тонну – історичного максимуму [50].

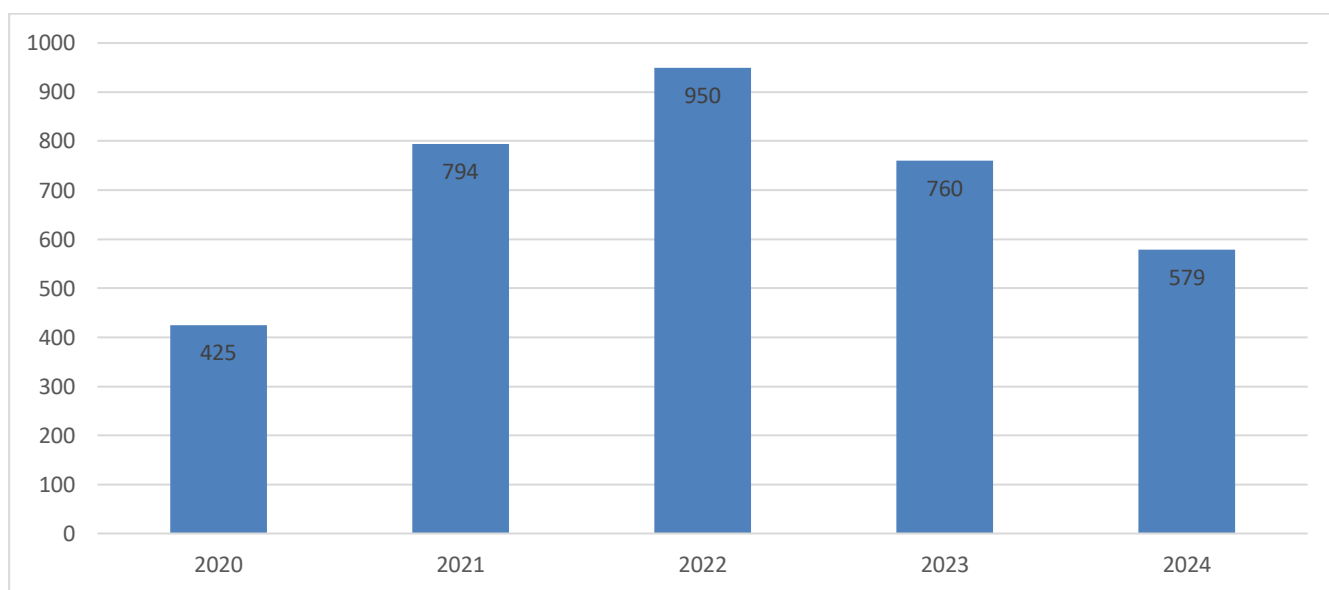

Рисунок 2.7 – Коливання ціни на арматури за 2021-2024 рр., дол. США

Джерело: складено автором на основі [50]

Це пояснюється тим, що Україна та Росія разом забезпечували до 20% імпорту сталі в ЄС [50]; випадіння цих поставок через війну викликало паніку на ринку. Проте надалі, у другій половині 2022 та у 2023 році, металургійні котирування пішли вниз. На це вплинули дві причини: по-перше, глобальне уповільнення економіки і спад попиту (особливо у будівництві) на тлі інфляції змусили споживачів скорочувати закупівлі сталі; по-друге, інші виробники

(зокрема Китай) наростили виплавку сталі, компенсуючи дефіцит [50]. За даними Світового банку, інтегральний індекс цін на метали у 2023 році впав на 10% проти попереднього року [51]. Таким чином, українські експортери металів у 2020–2021 рр. мали вигоду від високих світових цін, а з 2022 р. – зіткнулися і з фізичними перешкодами експорту, і зі зниженням цін на зовнішніх ринках.

Для повноти слід зазначити, що Україна є чистим імпортером енергоносіїв, тому динаміка цін на нафту та газ вплинула радше на імпорт. У 2022 р. ціни на нафту і газ різко зросли через війну та санкції, що збільшило витрати України на імпорт палива, але у 2023 р. вони дещо відкотилися.

Повномасштабна війна та санкції проти РФ докорінно змінили структуру зовнішньої торгівлі України. До 2022 року основними ринками збуту українських товарів були країни Європи та Азії. З рис. 2.8 видно, що у 2020–2021 рр. найбільшими імпортерами української продукції були: Китай (14% від всього експорту товарів у 2020 р.), Польща (7%), Росія (5%), Туреччина (5%), Німеччина (4%) [48] [52].

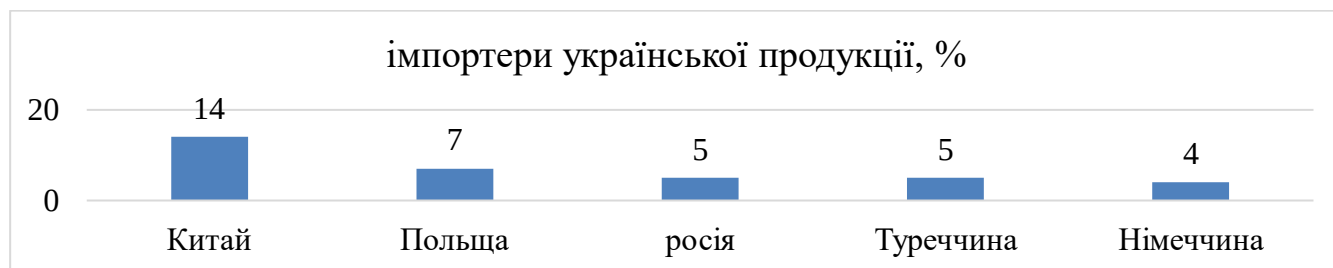

Рисунок 2.8 – Імпортери української продукції у 2020–2021 рр., %

Джерело: складено автором на основі [52]

Частка США тоді була відносно невеликою – менше 4% українського експорту (США не входили навіть до топ-5 ринків України) [48]. Наприклад, у 2021 р. США займали лише 6-те місце серед найбільших покупців українських товарів [43]. Така структура склалася історично: США віддалені географічно і не мали преференційного режиму торгівлі з Україною, тому їхня частка була скромною.

Після 2022 року експортні потоки України різко переорієнтувалися на країни Заходу (передусім ЄС) і деякі регіони Близького Сходу та Африки, які заміщували російські товари. Торгівля з Росією практично обірвалася – експорт до

РФ у 2022–2023 рр. впав до нуля через заборону торговельних відносин і фізичну неможливість поставок під час війни. Натомість Європейський Союз став домінуючим напрямком: за 2023 р. понад половину українського експорту поглинули країни ЄС [43]. За даними Держмитслужби, частка ЄС у структурі експорту перевищила 60% особливо зросли поставки до сусідніх Польщі, Румунії, Угорщини, а також до Іспанії, Італії, Німеччини [53]. Так, Польща у 2022–2023 рр. стала найбільшим одиничним імпортером українських товарів (6,7 млрд. дол. США у 2022, 4,8 млрд. дол. США у 2023) [44] – частково через те, що через Польщу проходив транзит українського експорту (включно з реекспортом до США).

Рисунок 2.9 – Польща одиничний імпортер українських товарів у 2022–2023 рр., млрд. дол. США

Джерело: складено автором на основі [53]

Значно зросла роль Румунії (10% експорту у 2023) як альтернативного чорноморського коридору [53]. Частка Азії та Африки в українському експорті теж змінилася залежно від товарів: для зерна ключовими залишаються країни Близького Сходу, Північної Африки й Азії (Єгипет увійшов до топ-10 ринків у 2023 р. з часткою 3% [53]).

Що стосується США, їхня частка в українському експорті після 2022 року залишилася низькою і навіть дещо зменшилася відносно довоєнного рівня (рис. 2.10). За оцінками, у 2023 році на США припадало лише близько 1–2% загального експорту України [53]. За українською митною статистикою, прямий експорт до США у 2023 р. склав лише 0,5–0,7 млрд. дол. США (для порівняння: у 2021 р. було 1,9 млрд. дол. США) [45].

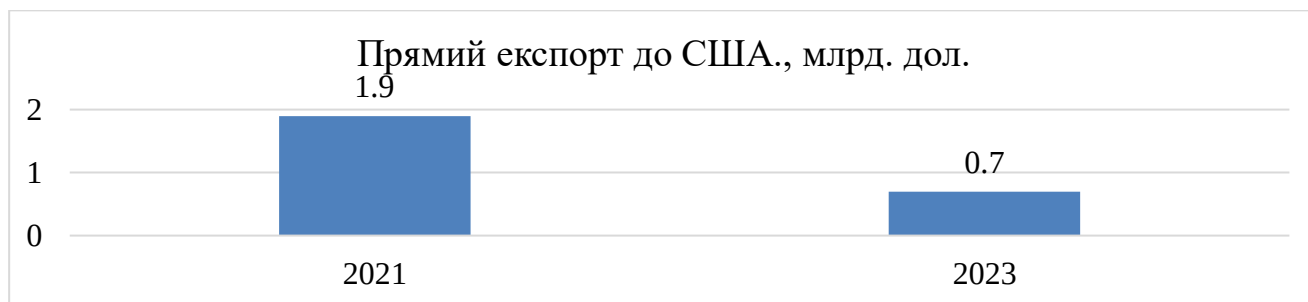

Рисунок 2.10 – Прямий експорт до США за 2021-2023 рр., млрд. дол. США

Джерело: складено автором на основі [45]

США не увійшли до переліку навіть десяти найбільших споживачів українських товарів у 2023 році [53]. Це пояснюється тим, що значна частина поставок до США тепер іде околно – через європейські країни. Логістика воєнного часу змусила експортерів відправляти продукцію (метали, зерно тощо) до найближчих портів ЄС, звідки вона вже реекспортується по світу. Таким чином, у митній статистиці значна частина експорту переадресувалася на Польщу, Румунію, Туреччину тощо, тоді як кінцевий отримувач – США або інші країни за океаном – не відображені безпосередньо.

Варто зазначити, що попри невелику частку США у товарному експорті, економічна співпраця з США після 2022 року суттєво посилилася в інших сферах. Сполучені Штати стали найбільшим донором фінансової та військової допомоги Україні, що підтримало макростабільність і опосередковано вплинуло на зовнішньоекономічну діяльність. Окрім того, у 2022–2023 рр. США збільшили імпорт окремих українських товарів (рис.2.11), заміщуючи російські (як-от чавун, згаданий вище). У імпорті України (тобто постачаннях товарів з США до України) роль США також зросла: частка США в імпорті України у 2023 р. становила 4–5% (близько 2,8 млрд. дол. США, 5-те місце серед торговельних партнерів) [45], адже Україна активно закуповувала в США техніку, обладнання, нафтопродукти, автомобілі тощо для відбудови і потреб війни. Така динаміка свідчить про стратегічне посилення економічного партнерства між Україною та США в умовах війни. Очевидно, що роль США як одного з ключових торговельних і фінансових

партнерів України зростає не лише завдяки прямим товарним потокам, але й через ширший контекст підтримки та економічної інтеграції.

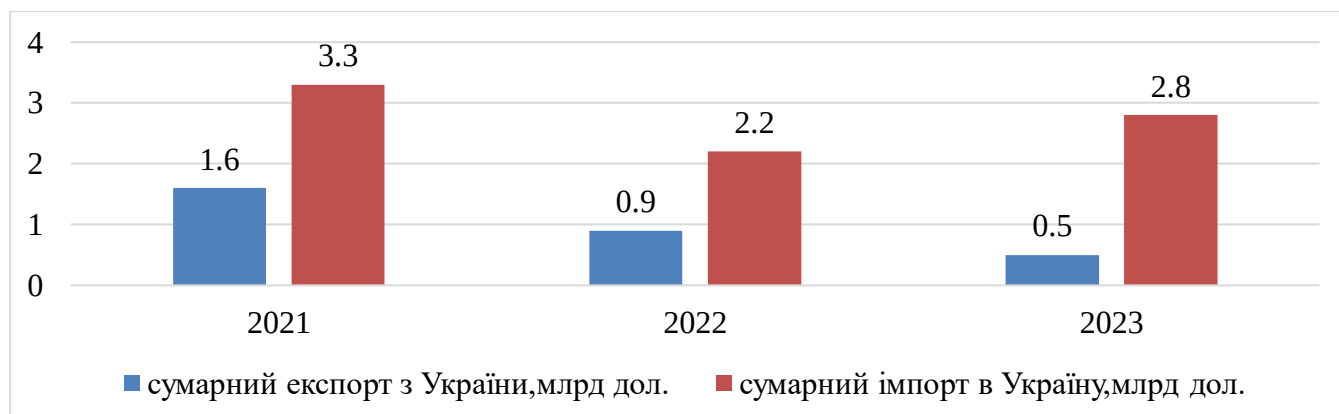

Рисунок 2.11 – Торгівля із США, 2021-2023 рр.

Джерело: складено автором на основі [45]

Підсумовуючи, торговельно-економічне співробітництво України та США після 2022 року відбувається в умовах переформатування глобальних ланцюгів постачання та санкційного тиску на РФ. Торгові угоди та преференції (скасування мит, квот) з боку США та ЄС частково компенсували Україні втрату ринку РФ. Санкції проти Росії відкрили для українського експорту нові можливості на ринках сталі, сировини та ІТ-послуг, але реалізація цих можливостей стримується наслідками війни. Структура експорту змістилася на користь аграрно-сировинної продукції та послуг (ІТ), географічно – на користь країн Євросоюзу. Сполучені Штати Америки залишаються стратегічним партнером України, проте їхня частка у двосторонній торгівлі товарів поки що невелика; основний економічний акцент співпраці змістився на фінансову допомогу, інвестиції та високотехнологічні галузі, що в перспективі може поглибити взаємну торговельну інтеграцію.

РОЗДІЛ 3

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ У СПІВПРАЦІ З США

3.1 Основні проблеми та виклики у зовнішньоекономічних відносинах між Україною та США

На початку 2020-х років двостороннє економічне співробітництво України та США демонструвало позитивну динаміку, однак уже тоді постали певні системні перешкоди. США стабільно входили до десятки найбільших торговельних партнерів України (8-ма позиція у 2021 році) [54], а обсяги взаємної торгівлі товарами і послугами до повномасштабної війни зростали. Зокрема, за підсумками 2021 року двосторонній торговельний оборот досяг 7,7 млрд. дол. США (на 27% більше порівняно з 2019 роком) [54]. Водночас частка США у зовнішній торгівлі України лишалась відносно невеликою, особливо на тлі ЄС. Географічна віддаленість, високі логістичні витрати та обмежена здатність України запропонувати потрібні американському ринку товари стримували розширення торговельних зв'язків [55]. На цьому тлі наростали й інші проблеми співпраці, що стали критичними у 2022–2025 рр. внаслідок воєнних потрясінь. Уже перші місяці повномасштабної війни ознаменувалися різким спадом торгівлі між Україною та США – за січень-вересень 2022 року її обсяг скоротився на 32,3% проти аналогічного періоду 2021 р. [54]. Це стало сигналом до появи нового комплексу викликів у зовнішньоекономічних відносинах двох країн у зазначений період.

Економічні бар'єри та торговельні обмеження. Попри стратегічне партнерство, показники торгівлі між Україною і США досі лишаються помірними, а баланс є істотно перекошеним не на користь України. Так, імпорт американських

товарів більш ніж у п'ятеро перевищує український експорт до США [55]. Причини цього – як об'єктивні (географія, структура економік), так і пов'язані з доступом на ринки. Вітчизняні експортери стикаються зі складнощами виходу на американський ринок: він високо конкурентний і захищений тарифними та нетарифними бар'єрами. Практично весь спектр української металургійної продукції, наприклад, обкладено діючими у США антидемпінговими митами [55], що різко обмежує збут. Хоча після початку війни 2022 р. розвинені країни тимчасово скасували для України багато тарифів (ЄС, Велика Британія – усі ввізні мита), США підтримали цю тенденцію лише частково [55]. У травні 2022 р. Вашингтон скасував для української сталі 25% мито (Sec.232) [55], однак інші торговельні обмеження залишилися. Внаслідок цього очікуваного зростання експорту не відбулося – обсяг поставок металургії та руди з України до США у 2023 р. упав до 1,15 млн. тонн (з 2,1 млн. тонн у 2021 р.), а експортна виручка зменшилась з 1,2 млрд. дол. США до 697 млн. дол. США [55]. Тобто, протекціоністська політика США (антидемпінгові мита, відсутність режиму вільної торгівлі тощо) є помітним бар'єром на шляху розширення українського експорту. Для України це означає збереження вузької номенклатури поставок (переважно сировина та напівфабрикати: чавун, труби, руди) і складність із нарощуванням присутності на одному з найбільших світових ринків. Одночасно український ринок відкритий для американських товарів, що веде до суттєвого дефіциту двосторонньої торгівлі на користь США [55]. Таким чином, структурні диспропорції й торговельні бар'єри формують ключові економічні виклики у відносинах України та США.

Щодо логістичних труднощів та воєнних потрясінь, зазначимо, що повномасштабна війна спричинила безпрецедентні логістичні проблеми, що відбулися на зовнішньоекономічній діяльності України зі США. Блокада українських морських портів і руйнування транспортної інфраструктури фактично відрізали традиційні шляхи експорту в далеке зарубіжжя, підбиваючи торговельні потоки. Вже у 2022 р. загальний експорт товарів з України впав до 64,9% від рівня попереднього року [56], причому найбільше постраждала металургія та

машинобудування, тоді як питома вага продовольства зросла (через пріоритетне використання залізниці для вивозу зерна) [55] [57]. У торгівлі зі США ці фактори призвели до скорочення українського експорту на 21,8% за підсумками 2022 р. (до 1,477 млрд. дол. США) [58] , а фізичні обсяги поставок окремих товарів (металу, продукції ГМК) знизилися на 70–85% [55]. Логістичний колапс позначився і на імпорتنих операціях: постачання американського вугілля та скрапленого газу до України майже припинилися (з 495 млн. дол. США і 285 млн. дол. США у 2021 р. до мінімальних обсягів у 2023 р.) [55]. Таким чином, війна створила масштабний логістичний бар'єр у відносинах – навіть за наявності попиту та домовленостей фізична доставка товарів стала складною, дорогою та ризикованою. Часткове вирішення цієї проблеми потребувало переорієнтації на альтернативні маршрути (європейські порти, транзит через союзників), але їх пропускна спроможність і рентабельність обмежені. Поки триває блокада Чорного моря та руйнування критичних шляхів сполучення, логістичний чинник залишатиметься одним із головних викликів у економічній взаємодії України і США [55].

Щодо безпекових ризиків та режиму воєнного стану, то загрозлива безпекова ситуація в Україні після початку вторгнення стала ключовим дестабілізуючим фактором для інвестицій та бізнес-співпраці із США. Активні бойові дії, ракетні обстріли всієї території країни та невизначеність щодо розвитку подій практично зупинили притік прямих іноземних інвестицій у 2022 році – обсяг ПІІ впав більш ніж на 90% проти попереднього року [58]. Багато американських компаній, що працювали в Україні, призупинили діяльність або евакуювали персонал з міркувань безпеки. Для тих потенційних інвесторів, хто розглядав вихід на український ринок, військова загроза стала потужним стримуючим чинником (включно з неможливістю застрахувати воєнні ризики та отримати гарантії збереження капіталовкладень). Додатково, запровадження воєнного стану обумовило істотні зміни у правовому полі та регуляторному середовищі. Зокрема, воєнний стан призвів до тимчасового обмеження конституційних прав і свобод, запровадження жорсткіших регуляцій економічної діяльності та перегляду фінансової політики [59]. Уряду довелося вводити валютні обмеження, пряму

адміністративну роль держави в критичних секторах, мобілізацію трудових ресурсів тощо, що хоча й виправдано військовою необхідністю, ускладнює ведення нормальної бізнес-діяльності. За таких умов інвестиційний клімат значно погіршився: західні партнери фіксували зростання корупційних ризиків і непередбачуваності регуляторних рішень, частково пов'язаних із надзвичайними повноваженнями влади під час війни [59]. Внаслідок цього навіть перспективні спільні проекти (не пов'язані з обороною) були поставлені «на паузу» до стабілізації ситуації. Отже, безпекові загрози у поєднанні з режимом воєнного стану створили непросте середовище, яке суттєво звузило можливості зовнішньоекономічної співпраці України та США в 2022–2023 рр.

Вплив санкційної політики та політичні чинники. Міжнародна санкційна боротьба, розгорнута США та союзниками проти Росії і Білорусі у відповідь на агресію, опосередковано позначилася і на українсько-американських економічних відносинах. З одного боку, санкції послабили воєнно-економічний потенціал РФ та сприяли консолідації Заходу в підтримці України. З іншого – побічні ефекти санкцій створили нові виклики для України. Розрив торговельних зв'язків з Росією і Білоруссю вимагав переорієнтації експорту, пошуку нових постачальників енергоресурсів та сировини (раніше частково отримуваних із цих країн) і модернізації митно-контрольних процедур під стандарти західних партнерів [55]. Водночас сама Україна приєдналася до санкційного режиму проти РФ, що, хоча і було стратегічно необхідним, призвело до втрати традиційних ринків збуту та збільшення економічної залежності від підтримки США/ЄС. Окремим аспектом стала санкційна політика США щодо українських внутрішніх проблем – Вашингтон дедалі активніше застосовував обмеження проти корумпованих українських діячів, підриваючи таким чином вплив олігархів на економіку. Показовим кроком стало публічне запровадження санкцій (візова заборона на в'їзд) проти олігарха Ігоря Коломойського у 2021 році за причетність до «значної корупції» [60]. У заяві Держдепартаменту США наголошувалося, що ця міра – сигнал підтримки антикорупційних реформ і попередження для інших українських еліт [60]. Хоча фінансових санкцій проти Коломойського не ввели, сам прецедент

продемонстрував жорсткішу позицію США щодо «внутрішніх» перепон розвитку України. Фактично американська сторона дала зрозуміти, що очікує від Києва прогресу в подоланні олігархічного впливу та зміцненні верховенства права, без чого поглиблення інвестиційної співпраці ускладнюється [60]. Отже, санкційна політика виступила двосічним мечем: зовнішньо вона стримувала агресора, але водночас висвітлила внутрішні проблеми України, які гальмують ефективну економічну взаємодію з США.

Пригальмування фінансової підтримки США та випадки зриву домовленостей. Надійність і ритмічність американської допомоги стала ще одним випробуванням у 2020-2025 рр. Після зміни влади у Вашингтоні політичний курс щодо України коливався: від цілковитої підтримки адміністрацією Дж. Байдена до періодичних загроз скорочення фінансування з боку опозиційних кіл у Конгресі США. Кульмінацією цих ризиків стало обрання у 2024 р. нової адміністрації Д. Трампа, яка в січні 2025 р. оголосила 90-денний мораторій на надання допомоги Україні [61] [62]. Це рішення фактично заморозило діяльність USAID та інших агентств, які опікувалися проектами розвитку й відбудови в Україні. За повідомленнями, вже наприкінці січня 2025 р. українські партнерські організації отримали вказівки про призупинення фінансованих США програм – зокрема, скасовано освітні заходи для молоді прифронтових областей, призупинено проекти підтримки ветеранів і відбудови інфраструктури [61]. Американська сторона відкликала більшість свого персоналу: зі 64 співробітників USAID в Україні в країні залишилося тільки 8 [62]. Таке різке згортання підтримки загрожувало економічній стійкості України, оскільки на третій рік війни держава критично залежить від зовнішнього фінансування видатків бюджету [61]. У Вашингтоні самі посадовці USAID вказували, що припинення програм підриває здатність США впливати на перебіг подій і посиляє негативний сигнал Москві [62]. Проте внутрішньополітичні дебати у США, зокрема прагнення нової адміністрації переглянути зобов'язання, стали реальністю, з якою зіштовхнулася Україна. Подібні політичні ризики вже проявлялися раніше – достатньо згадати скандал 2019 р., коли адміністрація Трампа тимчасово затримала виділення затвердженої

Конгресом військової допомоги Україні, що інтерпретувалося як засіб тиску [60]. Такі дії підірвали довіру та прогнозованість у відносинах. Таким чином, неритмічність і умовність американської підтримки виступає суттєвим викликом: для Києва життєво важливою є стабільність фінансових впливів США (від військової допомоги до коштів USAID і кредитних гарантій), але внутрішньополіційна ситуація в США часом гальмує чи ставить під загрозу цю підтримку. Це змушує українську сторону шукати додаткові гарантії та диверсифікувати джерела міжнародної допомоги.

Випадки зриву стратегічних угод між Україною та США також засвідчили наявні проблеми у зовнішньоекономічних відносинах. Яскравий приклад – угода про співпрацю в галузі корисних копалин (зокрема рідкісноземельних), яку сторони анонсували ще до війни, але так і не реалізували станом на 2025 рік. Спершу в жовтні 2021 р. Україна і США підписали Меморандум про наміри щодо критичної сировини та енергетичних ресурсів, маючи на меті залучити американські інвестиції у видобуток літію, титану та рідкісноземельних елементів в Україні [63]. Очікувалося, що ця стратегічна співпраця зміцнить енергетичну безпеку і стане важливою складовою післявоєнної відбудови України. Проте в умовах війни переговори щодо деталізованої угоди затягнулися, а після приходу до влади адміністрації Трампа у 2025 р. США висунули новий, значно жорсткіший проект договору [63]. За даними Financial Times, Вашингтон наполягає на створенні спільного інвестиційного фонду з відбудови, до якого мали б перейти прибутки від видобутку всіх корисних копалин в Україні, причому контрольний вплив у фонді отримують представники США (3 з 5 місць у наглядовій раді) [63]. Водночас новий проект охоплює не лише рідкісноземельні метали, а й нафту, газ та ключові енергоактиви України, і враховує всю військову та фінансову допомогу США з 2022 р. як вклад у це партнерство [63]. Натомість у документі відсутні чіткі гарантії безпеки для України або зобов'язання США щодо захисту інвестицій [63] [64]. Українські урядовці розцінили такі умови як загрозові для суверенітету: по суті, йдеться про можливість довгострокового контролю іноземної держави над значною частиною ресурсної бази країни [63]. Один із високопоставлених

українських чиновників у кулуарах навіть порівнював запропоновані умови з тим, ніби «Україна програла війну США, була окупована і тепер має сплачувати довічні репарації» [64]. Не дивно, що підписання угоди було відкладене: наприкінці лютого 2025 р. під час візиту В. Зеленського до Вашингтона між ним і Д. Трампом виникла суперечка, і домовленість зірвалася [64]. Замість рамкового меморандуму сторони отримали масштабний розбіжностей щодо принципів співпраці. Цей випадок став знаковим: навіть попри критичну потребу України в інвестиціях, надмірно жорсткі чи односторонні вимоги з боку партнера можуть спричинити політичний спротив і відтермінування стратегічних проєктів. Поки ж тривають військові дії та дискусії щодо післявоєнних гарантій, реалізація подібних стратегічних домовленостей залишається хиткою – їх зриви чи паузи стали ще одним викликом у відносинах України та США в 2020-2025 рр. Отже, зведемо ці дані (Додаток М, табл. М.1), рис. 3.1.

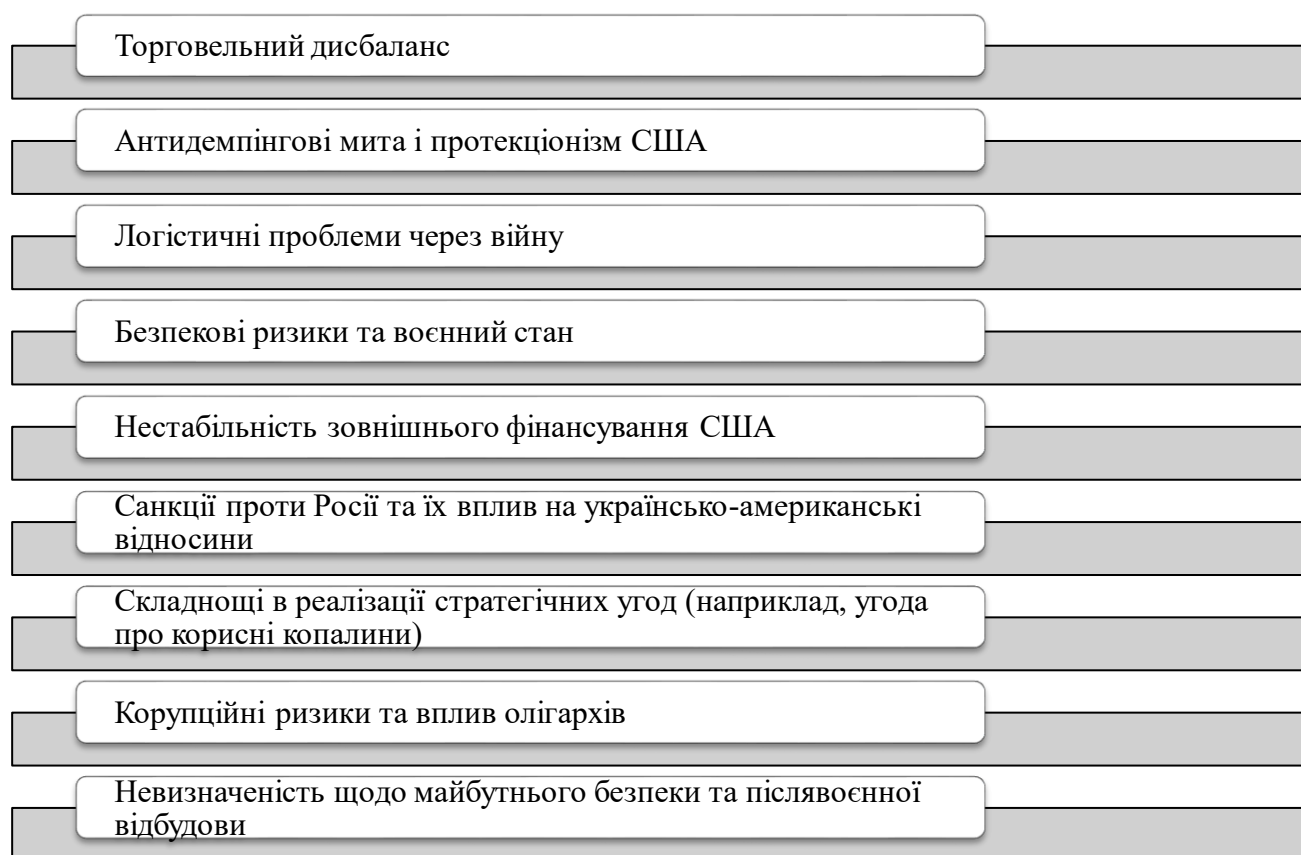

Рисунок 3.1 – Проблеми у зовнішньоекономічних відносинах між Україною та США за період 2020-2025 років

Джерело: складено автором на основі [54], [55], [56], [57], [58], [59], [60], [61], [62], [63], [64]

Таким чином, у період 2020-2025 років зовнішньоекономічні відносини України та США пройшли через низку серйозних випробувань. До традиційних бар'єрів – торговельних дисбалансів, тарифних обмежень, інвестиційних ризиків – додалися безпрецедентні виклики, спричинені повномасштабною війною. Економічні, політичні, логістичні та безпекові перешкоди тісно переплелися, стримуючи розвиток співпраці навіть попри стратегічну важливість партнерства. Водночас криза оголила проблемні вузли, які потребують вирішення: необхідність модернізувати інфраструктуру та логістику, посилити гарантії для інвесторів, шукати компромісні формати взаємодії (щоб уникнути одностороннього диктату в угодах), а головне – наближати завершення війни на умовах, що забезпечать Україні стійкий мир і відновлення. Лише за таких умов можна поступово усунути названі виклики та бар'єри. Подолання корупції та олігархічного впливу, успішна післявоєнна відбудова за прозорими правилами, відновлення довіри до інституцій – усе це стане підґрунтям для нового етапу українсько-американських економічних відносин. Таким чином, період 2020-2025 рр. хоча і позначився численними проблемами у співпраці України та США, водночас окреслив і шляхи для їх вирішення, закладаючи основи для поглиблення партнерства у майбутньому.

3.2. Перспективи та стратегічні напрями розвитку зовнішньоекономічної діяльності України у співпраці з США

Зовнішньоекономічна діяльність України у співпраці з США протягом останніх років, в умовах глобальних змін, зокрема, війни з Росією, а також зміни політичного курсу, переживає нові етапи розвитку. Україна зіштовхується з численними проблемами та викликами, але одночасно перед нею відкриваються широкі можливості для посилення економічних зв'язків з США в повоєнний період. Перспективи розвитку цієї співпраці зумовлені як зовнішніми, так і

внутрішніми факторами, зокрема, змінами на міжнародній арені, необхідністю модернізації української економіки, а також інтеграцією в глобальні економічні та фінансові структури.

Україна, маючи стратегічне партнерство з США, може орієнтуватися на посилення економічних зв'язків, у тому числі через підписання нових торгових угод, спрощення процедур взаємної торгівлі та залучення інвестицій. За умов війни США виступають одним із ключових постачальників військової допомоги та гуманітарної підтримки, а також важливим партнером у процесах відновлення України. Після завершення війни стратегічними напрямками розвитку співпраці будуть стати торгівля, інвестиції, технологічне співробітництво та підтримка в питаннях економічної реформи.

У першу чергу, для України є важливим розвиток зовнішньої торгівлі товарами і послугами з США. Співпраця з найбільшою економікою світу може стати важливим чинником для модернізації українського виробництва, особливо у таких галузях, як агропромисловий комплекс, енергетика, інформаційні технології та інші високотехнологічні сфери. З огляду на глобальні тенденції, попит на українську продукцію в США зростатиме в умовах переходу до більш сталого розвитку економік. В Україні можуть виникати нові можливості для експорту сільськогосподарської продукції, зокрема, зернових, олійних культур, а також готових харчових виробів, що відповідають високим вимогам американських споживачів.

Другим важливим напрямком є інвестиції в інфраструктуру та відновлення України. США, будучи одним із найбільших донорів фінансової допомоги та інвесторів, здатні значно посилити свою роль у післявоєнному відновленні України. Відновлення інфраструктури, зокрема, транспорту, енергетичних мереж, зруйнованих війною, стане одним із пріоритетів для співпраці. Притягнення інвестицій від американських корпорацій не лише забезпечить відновлення економіки, а й сприятиме модернізації національних інститутів, підвищенню конкурентоспроможності, а також розвитку нових технологій і наукових досліджень.

Особливо важливою є можливість для України стати частиною глобальних ланцюгів постачання через інтеграцію в американські технології. Для цього важливим буде розвиток українських підприємств, здатних до високотехнологічного виробництва, в тому числі у сфері машинобудування, ІТ, електроніки, а також інноваційних продуктів і послуг. США є лідерами у багатьох сферах високих технологій, і для України важливим є налагодження співпраці через спільні проекти, які допоможуть удосконалити науково-дослідницьку базу, підвищити рівень кваліфікації кадрів, а також створити нові ринки для інноваційної продукції.

Третій аспект, який визначає перспективи розвитку зовнішньоекономічної діяльності України у співпраці з США, — це створення сприятливих умов для підприємств через полегшення митних процедур, зменшення тарифів та запровадження нових торгових угод. Враховуючи, що США має багатосторонні угоди з різними країнами, Україна може стати важливим торговим партнером, зокрема, через участь у міжнародних ініціативах, таких як угоди про вільну торгівлю. Проте, для цього необхідно провести низку реформ, що забезпечать прозорість бізнес-процесів, боротьбу з корупцією та зниження бар'єрів на шляху до міжнародної торгівлі.

Не можна не згадати і про важливість стратегічного партнерства в питаннях безпеки. Співпраця у галузі військово-промислового комплексу, надання США підтримки у реформуванні оборонного сектора України не лише зміцнить національну безпеку, але й створить нові можливості для економічної співпраці, зокрема, у сфері виробництва оборонної техніки, військових технологій і співпраці в галузі енергетичних і екологічних технологій (Додаток Н, табл. Н.1), рис. 3.2.

Загалом, стратегічними напрямками розвитку зовнішньоекономічної діяльності України у співпраці з США будуть стабільне нарощування двосторонньої торгівлі, залучення інвестицій, інноваційне співробітництво в високих технологіях, спрощення митних та торгових процедур, а також активна участь в глобальних економічних процесах, сприяння відновленню та модернізації інфраструктури, розвитку енергетичних та екологічних проектів. Підтримка США

буде критично важливою для забезпечення сталого розвитку економіки України, зміцнення її міжнародного статусу та інтеграції в глобальні ринки.

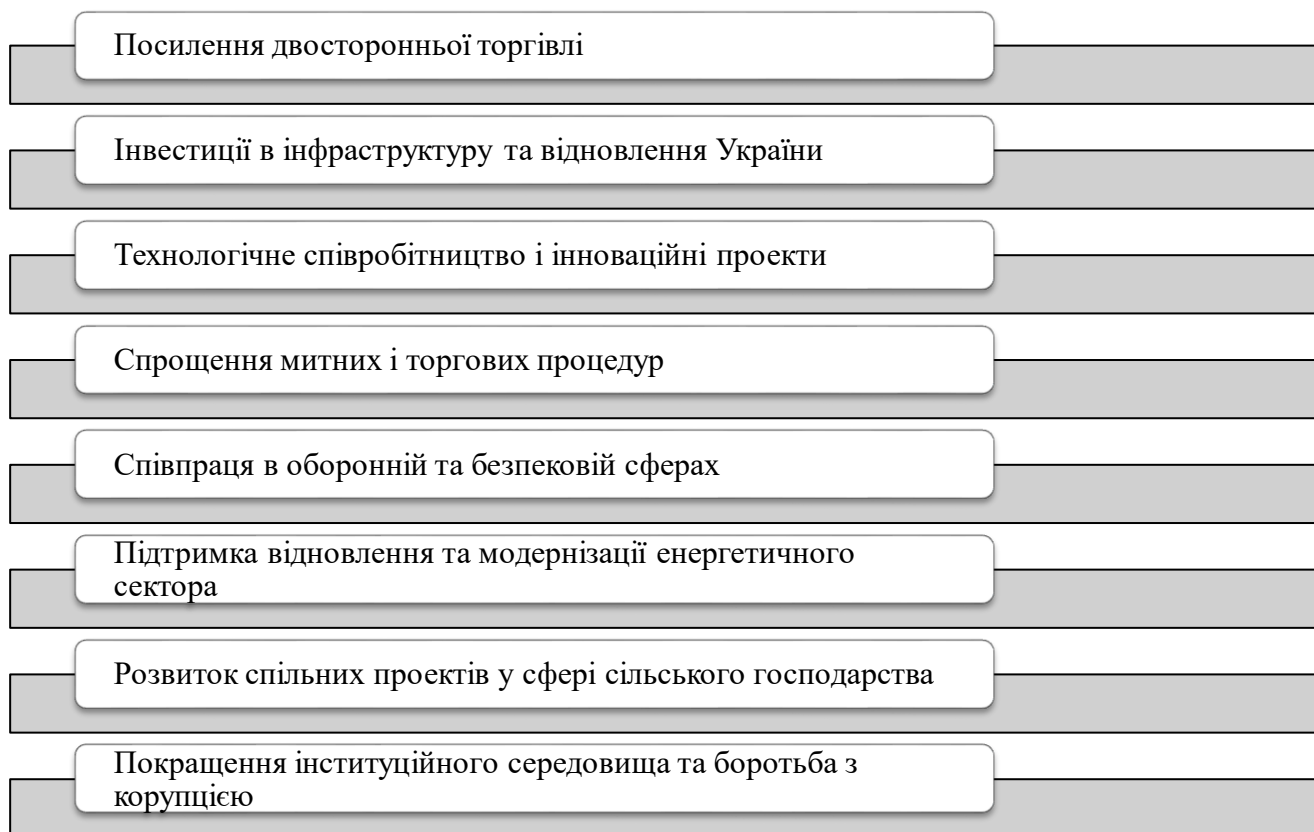

Рисунок 3.2 – Стратегічні напрямки розвитку зовнішньоекономічної діяльності України у співпраці з США

Джерело: складено автором на основі [54], [55], [56], [57], [58], [59], [60], [61], [62], [63], [64]

Таким чином, майбутнє співробітництва України з США залежить від розвитку нових стратегій, що сприятимуть інтеграції країни в світову економіку, створенню стабільних економічних зв'язків та забезпеченню безпеки, яка дозволить Україні реалізувати свої національні інтереси у глобалізованому світі.

ВИСНОВКИ

У Розділі 1 було розглянуто теоретичні засади зовнішньоекономічної діяльності та двостороннього співробітництва, визначивши основні поняття, форми та механізми зовнішньоекономічної діяльності, а також теоретичні основи міжнародного економічного співробітництва. Зовнішньоекономічна діяльність охоплює широкий спектр економічних відносин між країнами, включаючи торгівлю товарами та послугами, інвестиції, фінансові операції, науково-технічне співробітництво та культурний обмін, що сприяє інтеграції національних економік у глобальну економічну систему.

Визначення зовнішньоекономічної діяльності різними вченими показало, що це багатогранне поняття, яке включає всі форми міжнародної економічної взаємодії між державами. Основною метою цієї діяльності є задоволення національних економічних інтересів через інтеграцію в міжнародні ринки, розвиток торгових, інвестиційних і фінансових відносин.

Форми зовнішньоекономічної діяльності, такі як міжнародна торгівля, інвестиційне співробітництво, міжнародний фінансовий обіг, науково-технічне співробітництво, туризм, міжнародне трудове співробітництво та експортно-імпортні послуги, відіграють ключову роль у забезпеченні економічного зростання та інтеграції країни в глобальну економіку.

Механізми зовнішньоекономічної діяльності, зокрема митне регулювання, міжнародні угоди та договори, фінансові інструменти, валютно-фінансове регулювання, інвестиційне регулювання, антидемпінгові та захисні заходи, а також участь у регіональних економічних об'єднаннях, дозволяють ефективно управляти зовнішньоекономічними процесами та зменшувати економічні ризики, що виникають у результаті глобалізації.

Завершення першого розділу демонструє важливість застосування різних теоретичних підходів до міжнародного економічного співробітництва, таких як теорії порівняльних переваг, абсолютних переваг, теорія інтернаціоналізації та

глобальних ланцюгів вартості, що дає країнам можливість оптимально взаємодіяти на міжнародних ринках.

Загалом, теоретичні засади зовнішньоекономічної діяльності підкреслюють її значення для стабільності та розвитку економіки країни, допомагаючи визначити стратегії розвитку на основі глобальних економічних процесів і співробітництва між державами.

Аналіз зовнішньоекономічної діяльності України у співпраці з США показує важливі тенденції та зміни, які відбулися за останні роки. Спільно з підписанням численних торгових угод і міжнародних санкцій, ці фактори мають значний вплив на динаміку двосторонніх відносин між Україною та США. Позитивні зміни, такі як зростання зовнішньоторговельного обороту та розширення обсягів торгівлі товарами і послугами, стали результатом значного зростання економічної співпраці між країнами, особливо в умовах складних політичних і економічних ситуацій, що супроводжувалися війною.

Зовнішньоекономічна співпраця, зокрема у сфері торгівлі товарами, демонструє деяке коливання показників, зокрема через вплив війни, що, в свою чергу, сприяло змінам в структурі торгових потоків. Спостерігається певний дисбаланс в обміні товарами та послугами, що вказує на необхідність подальших зусиль для збільшення експорту, зокрема високотехнологічної продукції, та мінімізації дефіциту у зовнішньому балансі.

Інвестиційна співпраця також зазнала значних змін: незважаючи на різке зменшення інвестицій у 2022 році через агресію Росії, в 2023 році спостерігалось відновлення інвестицій, що свідчить про стійкість і адаптивність економіки України навіть в умовах війни. Відновлення інвестицій в агропромисловому секторі, ІТ та оборонній галузі відзначається значним інтересом американських компаній, що підкреслює важливість співпраці навіть в умовах високих ризиків.

Торгові угоди і санкції мають двосторонній вплив на економічне співробітництво. Торгові угоди сприяють зниженню бар'єрів для торгівлі та розвитку економічних відносин, тоді як санкції, з одного боку, обмежують економічну активність, а з іншого — можуть створювати нові можливості для

держав, що не потрапляють під санкції. В умовах сучасних глобальних економічних процесів Україна має адаптувати свою стратегію зовнішньоекономічної діяльності, враховуючи зміни в торгових відносинах та сприяти диверсифікації економіки, щоб знизити залежність від зовнішніх ризиків.

Таким чином, співпраця України та США у зовнішньоекономічній діяльності є важливою складовою частиною економічної стратегії країни. Подальший розвиток співпраці з США потребує підтримки дипломатичних ініціатив, а також поглиблення співпраці в таких галузях, як ІТ, агробізнес і оборона, що має великий потенціал для зростання в умовах стабільної економічної ситуації.

У період 2020-2025 років зовнішньоекономічні відносини між Україною та США стали предметом численних викликів та змін, що мають як економічний, так і політичний характер. Хоча на початку 2020-х років торгово-економічне співробітництво двох країн демонструвало позитивну динаміку, війна з Росією, що розпочалася у лютому 2022 року, суттєво змінила контекст і характер співпраці. Одним із головних викликів стало збереження торговельного дисбалансу, що виражався у значному перевазі імпорту з США порівняно з українським експортом. Це, разом із тарифними та нетарифними бар'єрами, таких як антидемпінгові мита на українську продукцію, ускладнювало зміцнення економічних зв'язків між країнами.

Крім того, безпекові ризики, що виникли внаслідок військових дій, значно вплинули на логістичні можливості, зокрема блокування морських портів та руйнування транспортної інфраструктури, що ускладнило постачання товарів як до США, так і з США. Війна також знизилася інвестиційну привабливість України, оскільки багато американських компаній призупинили свою діяльність або евакуювали персонал через загрози безпеки. Суттєвим фактором було і зниження кількості прямих іноземних інвестицій, яке спостерігалось внаслідок непередбачуваності ситуації та воєнних ризиків. Водночас політичні та економічні санкції, запроваджені США проти Росії, стали ще однією перепорою для розвитку

двосторонньої співпраці, адже Україна, хоча і підтримала ці санкції, опинилася під додатковим тиском, що ускладнювало економічну стабільність.

Проте ці труднощі також створили можливості для майбутнього розвитку співпраці. Перспективи розвитку зовнішньоекономічної діяльності України з США значною мірою залежатимуть від здатності України адаптувати свою економіку до нових реалій, зокрема відновлення та модернізації інфраструктури, енергетичної безпеки, розвитку сільського господарства та технологічного співробітництва. Співпраця в галузі високих технологій, інновацій та енергетики відкриває значні можливості для збільшення експорту української продукції, зокрема агропродукції, а також для залучення інвестицій у розвиток українських підприємств.

США продовжуватимуть бути одним із ключових партнерів для України, сприяючи не лише відновленню інфраструктури, а й надаючи допомогу в технологічному розвитку та модернізації виробництва. Важливим напрямком є спрощення митних процедур та зменшення торговельних бар'єрів, що сприятиме розширенню двосторонньої торгівлі та збільшенню присутності українських товарів на американському ринку.

Отже, хоча період 2020-2025 років ознаменувався численними викликами для зовнішньоекономічної діяльності України у співпраці з США, стратегічне партнерство між країнами має значний потенціал для розвитку у післявоєнний період. Важливими факторами для цього будуть реалізація нових торгових угод, залучення інвестицій, розвиток високих технологій та зміцнення безпеки, що дозволить Україні відновити свою економіку та інтегруватися в глобальні економічні процеси.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бініцька К. Військово-патріотичне виховання старшокласників у системі освіти США: досвід для України. *Human Studies Series of Pedagogy*. 2024. № 50. С. 9-16. DOI: <https://doi.org/10.24919/2413-2039.18/50.1>. (дата звернення: 01.03.2025).
2. Бочарова Ю. Г., Іщенко О. В., Басік М. Д. Особливості зовнішньої торгівлі України та США у 2015-2023 рр. *Торгівля і ринок України* 2024. № 1(55) С. 90-97. DOI : <https://doi.org/1033274/2079-4762-2024-55-1-90-97> (дата звернення: 01.03.2025).
3. Гаврилюк І. Зовнішньоекономічна діяльність України з країнами Європейського Союзу. *Економіка та суспільство*. 2024. № 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-3>. (дата звернення: 01.03.2025).
4. Дикань О., Сторожилова У., Васильєв О. Зовнішньоекономічний розвиток, співпраця і партнерство в контексті післявоєнного відновлення України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2024. № 85. С. 24-30. DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.85.306323>. (дата звернення: 01.03.2025).
5. Думанська К., Федоришина Л. Глобальна зовнішньоекономічна діяльність України у світових рейтингах. *Сталий розвиток економіки*. 2023. № 47. С. 58-64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2023-47-8>. (дата звернення: 01.03.2025).
6. Зовнішня торгівля України товарами за січень–листопад 2024 року (експрес-випуск). 2025. URL: <https://stat.gov.ua/uk/publications/zovnishnya-torhivlya-ukrayiny-tovaramy-za-sichen-lystopad-2024-roku-ekspres-vypusk> (дата звернення: 01.03.2025).
7. Костенко А. Диверсифікація зовнішньоекономічної діяльності підприємств України в умовах глобалізації. *Vodnij transport*. 2019. № 1(28) С. 94-98. DOI: <https://doi.org/10.33298/2226-8553/2019.1.28.14>. (дата звернення: 01.03.2025).

8. Куліш Д. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств Європейського Союзу. *Modeling the Development of the Economic Systems*. 2022. № 6. С. 71-78. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-6-10>. (дата звернення: 01.03.2025).
9. Лагутін С. Стан зовнішньоекономічної діяльності в Україні: обліковий аспект. *Підприємництво і торгівля*. 2024. №42. С. 46-54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2024-42-07>. (дата звернення: 01.03.2025).
10. Мілаш В.С., Матвеева А. Зовнішньоекономічна діяльність та зовнішньоекономічний контракт: проблеми законодавчого регулювання. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2024. № 47(1) С. 181-195. DOI: <https://doi.org/10.33216/2218-5461/2024-47-1-181-195>. (дата звернення: 01.03.2025).
11. Рибальченко С. Завдання зовнішньоекономічної діяльності підприємств України в умовах війни та євроінтеграції. *Grail of Science*. 2024. С. 209-222. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.02.08.2024.028>. (дата звернення: 01.03.2025).
12. Семененко І.М., Серебряк К.І. Основні тенденції фандрайзингу: порівняння досвіду України і США. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2021. № 270(6) С. 60-65. DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2021-270-6-60-65>. (дата звернення: 01.03.2025).
13. Тюріна Н., Карвацька Н., Петяк А. Зовнішньоекономічна діяльність: сутнісні характеристики та система менеджменту. *Development Service Industry Management*. 2023. № 4(26) С. 156-165. DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2023-4\(26\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2023-4(26)). (дата звернення: 01.03.2025).
14. Яковенко Є., Смирнова В. Зовнішньоекономічна торгівельна політика України під час запровадження карантинних обмежень. *Актуальні проблеми держави і права*. 2020. № 85 С. 265-270. DOI: <https://doi.org/10.32837/apdp.v0i85.1878>. (дата звернення: 01.03.2025).
15. Федевич Л., Єфанов Є. Аналіз інвестиційного клімату в Україні під час воєнного стану. *Business Navigator*. 2024. С. 74-29. DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.74-29>. (дата звернення: 01.03.2025).

16. Волкова О. Трансформації світової зовнішньоекономічної політики та їх вплив на зовнішньоекономічну діяльність України. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2023. С. 190-198. DOI: <https://doi.org/10.32750/2023-0115>. (дата звернення: 01.03.2025).
17. Малишева Н., Гурова А. Державне управління космічною діяльністю: світовий досвід для України. *Космічна наука і технологія*. 2024. № 5. С. 120-136. DOI: <https://doi.org/10.15407/knit2024.05.120>. (дата звернення: 01.03.2025).
18. Беседин І. Гуманітарна допомога: постановка проблеми. *Uzhhorod National University Herald. Series: Law*. 2025. № 5. С. 218-222. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.5.33>. (дата звернення: 01.03.2025).
19. Бірнер Дж. Європейський Союз: від спільної зовнішньої та оборонної політики до федерації? URL: https://www.researchgate.net/publication/389055064_The_European_Union_from_common_foreign_and_defence_policy_to_federation. (дата звернення: 01.03.2025).
20. Духницький Б. Зовнішня торгівля агропродовольчими товарами між Україною та Великою Британією. *Ekonomika APK*. 2023. № 3. С. 29-36. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202303029>. (дата звернення: 01.03.2025).
21. Чорний Р., Венгер В., Кушніренко О., Чорна Н. Інноваційно-промисловий розвиток регіонів України: перспективи та обмеження. *Economy of Ukraine*. 2025. № 2. С. 3-27. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2025.02.003>. (дата звернення: 01.03.2025).
22. Шукрулла. Війна між Україною та Росією та її вплив на Сполучені Штати. *Journal of Social Sciences Review*. 2024. № 4(4). С. 243-251. DOI: <https://doi.org/10.62843/jssr.v4i4.453>. (дата звернення: 01.03.2025).
23. Густелєв П. Значення міжнародних економічних угод у правовому регулюванні зовнішньоекономічної діяльності. *Uzhhorod National University Herald. Series: Law*. 2024. № 1. С. 274-279. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.81.1.44>. (дата звернення: 01.03.2025).
24. Кривов'язюк І., Шульга М. Оцінювання впливу сучасних викликів на розвиток зовнішньоекономічної діяльності промислових підприємств України.

Економічний форум. 2023. № 3. С. 97-108. DOI: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2023-3-13>. (дата звернення: 01.03.2025).

25. Філіпенко А., Баженова О., Поліщук Л., Риляк Н. Стратегічні пріоритети зовнішньоекономічної діяльності України. *Academic Review*. 2023. № 2(59). С. 249-269. DOI: <https://doi.org/10.32342/2074-5354-2023-2-59-17>. (дата звернення: 01.03.2025).

26. Писменський Є. Колабораційна діяльність у воєнній сфері: тлумачення ч. 7 ст. 111-1 КК України в частині визначення об'єктивних ознак складу кримінального правопорушення. URL: https://www.researchgate.net/publication/387303673_Kolaboracijna_dialnist_u_voennij_sferi_tlumacenna_c_7_st_111-1_KK_Ukraini_v_castini_viznacenna_ob'ektivnih_oznak_skladu_kriminalnogo_pravop_orusenna. (дата звернення: 01.03.2025).

27. Митна стіна Трампа. Чи загрожує обмеження імпорту до США чавуну та трубам з України і хто може постраждати? Розбір Forbes Ukraine. 2025. <https://forbes.ua/money/mitna-stina-trampa-prezident-ssha-khoche-obmezhati-import-chi-zagrozhue-tse-chavunu-ta-trubam-z-ukraini-ta-khto-mozhe-postrazhdati-rozbir-analitichnogo-viddiluforbes-ukraine-30012025-26706> (дата звернення: 01.03.2025).

28. Тернова І. Роль ІТ-сектора України у розвитку зовнішньоекономічної діяльності. URL: https://www.researchgate.net/publication/365183195_rol_it-sektora_ukraini_u_rozvitku_zovnisnoekonomichnoi_dialnosti. (дата звернення: 01.03.2025).

29. Заїчківська О. Характеристика наукових поглядів щодо поняття «зовнішньоекономічна діяльність». *Bulletin National University of Water and Environmental Engineering*. 2020. № 3. С. 72. DOI: <https://doi.org/10.31713/ve320207>. (дата звернення: 01.03.2025).

30. Вовк Ю. Актуальні проблеми регулювання зовнішньоекономічної діяльності в умовах глобальних викликів. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2023. №84. С. 112–117. DOI: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i84.280610>. (дата звернення: 01.03.2025).

31. Foreign direct investment (FDI) in Ukraine. 2024. URL: <https://www.lloydsbanktrade.com/en/market-potential/ukraine/investment#:~:text=capital%20outflows,by%20November%202024> (дата звернення: 01.03.2025).

32. Ukraine Foreign Direct Investment 1992-2025. URL: <https://www.macrotrends.net/global-metrics/countries/UKR/ukraine/foreign-direct-investment#:~:text=,decline%20from%202019> (дата звернення: 01.03.2025).

33. Ukraine (FDI) Foreign Direct Investment: Stock: United States of America. URL: <https://www.ceicdata.com/en/ukraine/foreign-direct-investment-stocks-by-countries/fdi-stock-united-states-of-america#:~:text=Ukraine%20,Direct%20Investment%3A%20Stock%3A%20United> (дата звернення: 01.03.2025).

34. The Untapped Market for Impact Investing in Ukraine. URL: <https://www.csis.org/analysis/untapped-market-impact-investing-ukraine#:~:text=Similarly%2C%20Horizon%20Capital%2C%20a%20U,the%20%2013%20Impact%20Investing> (дата звернення: 01.03.2025).

35. Member-Companies of the National Association of Manufacturers donate millions of dollars to support our country. URL: <https://www.ukrinform.net/rubric-society/3664011-microsoft-boeing-general-electric-and-others-top25-us-companies-that-help-ukraine-during-the-war.html#:~:text=The%20Coca,for%20their%20employees%20in%20Ukraine> (дата звернення: 01.03.2025).

36. 2024 Investment Climate Statements: Ukraine. 2024. URL: <https://www.state.gov/reports/2024-investment-climate-statements/ukraine/#:~:text=Ukraine%20,plans%20to%20increase%20investment> (дата звернення: 01.03.2025).

37. U.S. DFC invests \$25 mln in Horizon Capital fund, alongside 17.3 million from French Proparco, \$15 mln from Swedfund and Finnfund each, and \$5 mln from Danish IFU - Ukraine. 2023. URL: [https://\[59\]/newsroom/top-](https://[59]/newsroom/top-)

[stories/90191/#:~:text=MOSCOW.%20May%202%20%28Interfax%29%20,total%20investment%20of%20%24254%20million](#) (дата звернення: 01.03.2025).

38. How the U.S. Can Help Ukraine Rebuild and Grow Its Economy. 2024. URL: <https://www.uschamber.com/international/how-the-u-s-can-help-ukraine-rebuild-and-grow-its-economy#:~:text=During%20her%20keynote%20remarks%2C%20Penny,investments%20and%20partnerships> (дата звернення: 01.03.2025).

39. Securing Ukraine: how political risk insurance can help investors. 2024. URL: <https://www.pravda.com.ua/eng/columns/2024/06/18/7461362/#:~:text=war,for%20over%20%24%20400%20mln> (дата звернення: 01.03.2025).

40. DFC CEO Travels to Kyiv in Show of Unwavering Support and Makes Several Announcements to Catalyze \$1 Billion in Private Sector Engagement. 2023. URL: <https://www.dfc.gov/media/press-releases/dfc-ceo-travels-kyiv-show-unwavering-support-and-makes-several-announcements#:~:text=While%20at%20the%20American%20Chamber,Hospital%20in%20Kyiv%2C%20which> (дата звернення: 01.03.2025).

41. Joint Statement on Establishment of the Ukraine Investment Platform. 2023. URL: <https://www.dfc.gov/media/press-releases/joint-statement-establishment-ukraine-investment-platform#:~:text=Joint%20Statement%20on%20Establishment%20of,with%20our%20partners%20in%20Ukraine> (дата звернення: 07.03.2025).

42. International Database (IDB). URL: https://www.census.gov/data-tools/demo/idb/#/dashboard?dashboard_page=country&COUNTRY_YR_ANIM=2025 (дата звернення: 07.03.2025).

43. What does Ukraine export? 2023. URL: <https://ukraine.ua/faq/what-does-ukraine-export/#:~:text=The%20metallurgical%20complex%20is%20in,Ukraine%20are%20supplied%20to%20Kenya> (дата звернення: 07.04.2025).

44. Falling exports: Ukraine's foreign trade in the second year of war. 2024. URL: <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2024-01-22/falling-exports-ukraines-foreign-trade-second-year-war#:~:text=The%20key%20export%20products%20were,The%20same%20happened%20with%20wheat> (дата звернення: 07.04.2025).

45. US-Ukraine: balance of iron and steel trade. 2024. URL: <https://gmk.center/en/posts/us-ukraine-balance-iron-and-steel-trade/> (дата звернення: 07.04.2025).

46. Raimondo Announces Temporary Suspension of 232 Tariffs on Ukraine Steel. 2024. URL: <https://www.commerce.gov/news/press-releases/2022/05/raimondo-announces-temporary-suspension-232-tariffs-ukraine-steel#:~:text=Raimondo%20Announces%20Temporary%20Suspension%20of,Ukraine%27s%20steel> (дата звернення: 07.04.2025).

47. Ukraine's IT services exports fall 8.5% last year. 2024. URL: <https://interfax.com/newsroom/top-stories/98993/#:~:text=,the%20association%20said%20in%20a> (дата звернення: 07.04.2025).

48. 2020–2021 Minerals Yearbook. U.S. Department of the Interior. U.S. Geological Survey. UKRAINE [ADVANCE RELEASE]. February 2025. URL: <https://pubs.usgs.gov/myb/vol3/2020-21/myb3-2020-21-ukraine.pdf#:~:text=to%20about%2038.0,exports%20of%20mineral%20fuels> (дата звернення: 07.04.2025).

49. Global price of Wheat. 2024. URL: <https://fred.stlouisfed.org/series/PWHEAMTUSDA#:~:text=Global%20price%20of%20Wheat%20,51318%20%3B%20View%20All> (дата звернення: 07.04.2025).

50. What is the current trend in steel prices? 2024. URL: <https://www.scafom-rux.com/en/scaffolding-blog/what-is-the-current-trend-in-steel-prices#:~:text=To%20understand%20the%20current%20situation,to%20the%20construction%20boom%20also> (дата звернення: 07.04.2025).

51. Metal prices to ease with softening demand. 2024. URL: <https://blogs.worldbank.org/en/opendata/metal-prices-ease-softening-demand#:~:text=Metal%20prices%20to%20ease%20with,y%2Fy> (дата звернення: 07.04.2025).

52. Ukraine Trade Summary 2021. URL: <https://wits.worldbank.org/CountryProfile/en/Country/UKR/Year/2021/Summarytext#:~:text=1,million%2C%20with%20a%20partner%20share> (дата звернення: 07.04.2025).

53. Ukraine's exports 2023 by country. URL: <https://trendeconomy.com/data/h2/Ukraine/TOTAL#:~:text=Top%20export%20destinations%20of%20commodities,from%20Ukraine%20in%202023> (дата звернення: 07.04.2025).

54. Огляд торговельної політики Сполучених Штатів Америки. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=537bcb9d-853d-4d7c-bc9a-064d54baed95&title=OgliadTorgovelnaiPolitikiSpoluchenikhShtativAmeriki#:~:text=Довідково%3A%20для%20України%20США%20є,доларів%20США%20%28експорт> (дата звернення: 07.04.2025).

55. Григоренко Ю. США – Україна: баланс торгівлі продукцією ГМК. 2024. URL: [https://\[57\]/ua/posts/ssha-ukraina-balans-torhivli-produktsiieiuhmk/#:~:text=Попри%20нинішній%20стратегічний%20характер%20відносин,запропонувати%20товари%2C%20що%20мають%20попит](https://[57]/ua/posts/ssha-ukraina-balans-torhivli-produktsiieiuhmk/#:~:text=Попри%20нинішній%20стратегічний%20характер%20відносин,запропонувати%20товари%2C%20що%20мають%20попит) (дата звернення: 07.04.2025).

56. Ukraine's foreign trade in goods in 2022. 2023. URL: <https://stat.gov.ua/en/publications/ukraines-foreign-trade-goods-2022#:~:text=In%202022%20export%20of%20goods,4%2C770.8%20million%20dollars> (дата звернення: 07.04.2025).

57. Міжнародна торгівля в Україні: огляд ключових трендів. 2025. URL: https://ces.org.ua/international_trade_ukraine_key_trends/#:~:text=Міжнародна%20торгівля%20в%20Україні%3A%20огляд,фоні%20зменшення%20експорту%20чорних (дата звернення: 07.04.2025).

58. Торговельно-економічне співробітництво. 2025. URL: <https://usa.mfa.gov.ua/ukrayina-ta-ssha/torgivelno-ekonomichne-spivrobitnictvo#:~:text=Торговельно,%241%2C8887%20млрд.%29> (дата звернення: 07.04.2025).

59. Моца А. Правові проблеми економіки України під час правового режиму воєнного стану. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2024. № 6. С. 125-136. URL: <https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe/article/view/193/191> (дата звернення: 07.04.2025).

60. Dickinson P. US sanctions Ukrainian oligarch Ihor Kolomoisky. 2021. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/us-sanctions-ukrainian-oligarch-ihor-kolomoisky/#:~:text=The%20United%20States%20imposed%20sanctions,powerful%20oligarch%20elite> (дата звернення: 07.04.2025).

61. Harmash O. Ukraine aid groups cut services, scramble for cash after US funding shock. 2025. URL: <https://www.reuters.com/world/europe/ukraine-aid-groups-cut-services-scramble-cash-after-us-funding-shock-2025-01-30/#:~:text=KYIV%2C%20Jan%2030%20%28Reuters%29%20,Their%20plans%20we re%20abruptly%20cancelled> (дата звернення: 07.04.2025).

62. US halts support for Ukraine's energy recovery program – NBC News. 2025. URL: <https://newsukraine.rbc.ua/news/us-halts-support-for-ukraine-s-energy-recovery-1740779782.html#:~:text=Trump's%20decision> (дата звернення: 07.04.2025).

63. Ukraine sees a threat to sovereignty in new US minerals agreement – FT. 2025. URL: <https://newsukraine.rbc.ua/news/ukraine-sees-a-threat-to-sovereignty-in-new-1743108689.html#:~:text=The%20Financial%20Times%20has%20reviewed,offset%20military%20aid%20to%20Ukraine> (дата звернення: 07.04.2025).

64. Ukraine sees new US proposal on minerals deal as 'lifetime reparations'. 2025. URL: <https://newsukraine.rbc.ua/news/ukraine-sees-new-us-proposal-on-minerals-1743270309.html#:~:text=According%20to%20The%20Washington%20Post%2C,tensi ons%20between%20the%20two%20countries> (дата звернення: 07.04.2025).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Огляд зарубіжної літератури

1. Foreign Direct Investment in Ukraine. 2024

<https://www.lloydsbanktrade.com/en/market-potential/ukraine/investment>

This publication offers a comprehensive assessment of Ukraine's investment environment, with a particular focus on the country's attractiveness to foreign investors. It highlights the legal, political, and economic factors that influence investment flows, including bilateral relations with major economies such as the United States. The report outlines Ukraine's key sectors for foreign direct investment (FDI), including agriculture, information technology, and infrastructure. Notably, the material provides an overview of American investment interest and involvement, citing both public and private sector initiatives. The relevance of this source lies in its focus on structural reforms and the mechanisms Ukraine uses to reduce investor risk, an essential aspect of evaluating bilateral investment cooperation.

2. Ukraine Foreign Direct Investment 1992–2025. Macrotrends

<https://www.macrotrends.net/global-metrics/countries/UKR/ukraine/foreign-direct-investment>

Macrotrends presents a long-term statistical overview of Ukraine's FDI flows from 1992 through 2025. The data provides valuable insight into the economic cycles that affected investment levels, including the global financial crisis, the annexation of Crimea, and the full-scale war initiated by Russia in 2022. A special section is dedicated to American FDI, detailing its decline and gradual recovery. This historical perspective enables a better understanding of how political stability, market reforms, and international partnerships impact investor behavior. The information is particularly important for forecasting potential investment trends in U.S.–Ukraine economic relations.

3. Ukraine (FDI) Foreign Direct Investment: Stock – United States of America. CEIC Data. 2024

<https://www.ceicdata.com/en/ukraine/foreign-direct-investment-stocks-by-countries/fdi-stock-united-states-of-america>

This statistical source offers detailed data on the stock of U.S. foreign direct investment in Ukraine, measured annually. It classifies FDI by economic sector and tracks year-over-year growth. The dataset highlights volatility associated with political risks, such as sanctions and wartime disruptions, while also illustrating resilience in specific sectors like IT and agribusiness. The resource is valuable for identifying areas of economic cooperation and assessing how U.S. companies navigate uncertainties in the

Ukrainian market. The detailed numerical data supports macroeconomic analysis and investment policy recommendations.

4. The Untapped Market for Impact Investing in Ukraine. CSIS. 2023
<https://www.csis.org/analysis/untapped-market-impact-investing-ukraine>

This policy brief from a leading U.S. think tank argues that Ukraine, despite ongoing conflict, remains a high-potential destination for impact investing. The authors examine how capital from U.S. development finance institutions and private equity firms can be used to fund socially responsible projects with strong returns. Horizon Capital and other American entities are presented as case studies of successful impact investors operating in challenging conditions. The report emphasizes sectors like renewable energy, healthcare, and digital transformation. It is highly relevant to bilateral cooperation as it illustrates new, non-traditional investment models emerging in the U.S.–Ukraine partnership.

5. 2024 Investment Climate Statements: Ukraine. U.S. Department of State
<https://www.state.gov/reports/2024-investment-climate-statements/ukraine/>

This official U.S. government report provides an in-depth review of Ukraine's current investment climate, including rule of law, judicial reform, regulatory transparency, labor rights, and protection of intellectual property. Special attention is paid to bilateral treaties between Ukraine and the U.S., which facilitate smoother investment procedures. The document critically assesses existing obstacles to U.S. investment and provides benchmarks for reform. The inclusion of this report supports an institutional analysis of bilateral investment relations and enhances understanding of the formal environment in which economic cooperation operates.

6. How the U.S. Can Help Ukraine Rebuild and Grow Its Economy. U.S. Chamber of Commerce. 2024
<https://www.uschamber.com/international/how-the-u-s-can-help-ukraine-rebuild-and-grow-its-economy>

This publication presents an overview of public-private partnership initiatives and the role of U.S. companies in Ukraine's post-war recovery. It includes expert opinions and success stories from firms involved in logistics, infrastructure, energy, and technology. The report provides practical examples of how American business contributes to Ukraine's economic stabilization, highlighting the importance of bilateral engagement. The material also discusses long-term strategies for investment and trade, emphasizing the mutual benefits of cooperation and the geopolitical importance of a stable Ukrainian economy.

7. Securing Ukraine: How Political Risk Insurance Can Help Investors. Ukrainska Pravda. 2024
<https://www.pravda.com.ua/eng/columns/2024/06/18/7461362>

This analytical article explores how American and international risk insurance mechanisms (e.g., MIGA, DFC) play a crucial role in stimulating foreign investments in high-risk environments. The author argues that the availability of political risk insurance helps reduce perceived barriers for U.S. investors in Ukraine, particularly in sectors exposed to war-related disruptions. The article illustrates real-world cases where risk mitigation instruments have enabled projects in infrastructure and heavy industry. It offers valuable insights into institutional tools that underpin U.S.–Ukraine economic cooperation under wartime conditions.

8. Joint Statement on the Establishment of the Ukraine Investment Platform. U.S. International Development Finance Corporation (DFC). 2024
<https://www.dfc.gov/media/press-releases/joint-statement-establishment-ukraine-investment-platform>

This press release outlines a new initiative by the U.S. government to catalyze private investment in Ukraine. The Ukraine Investment Platform is designed to provide guarantees, equity, and technical assistance to American and international investors. It demonstrates a coordinated effort by U.S. agencies and multilateral institutions to support Ukraine's economy, especially in the sectors of housing, agriculture, and green energy. The document illustrates the high-level strategic importance of Ukraine in U.S. foreign economic policy and the growing role of development finance in bilateral relations.

9. US–Ukraine: Balance of Iron and Steel Trade. GMK Center. 2024
<https://gmk.center/en/posts/us-ukraine-balance-iron-and-steel-trade>

This industry-specific analysis details trade flows in the iron and steel sectors between Ukraine and the U.S. It includes data on export volumes, import tariffs, and trade barriers. The report also discusses the temporary suspension of Section 232 tariffs on Ukrainian steel by the U.S. government in response to the war. The material supports sectoral analysis of foreign trade and is key for understanding the competitive dynamics of Ukraine's heavy industry exports in the American market.

10. 2020–2021 Minerals Yearbook: Ukraine. U.S. Geological Survey
<https://pubs.usgs.gov/myb/vol3/2020-21/myb3-2020-21-ukraine.pdf>

This comprehensive statistical and analytical report from the U.S. Department of the Interior provides a detailed overview of Ukraine's extractive industries. It includes data on mineral reserves, export markets, and production trends. A specific section focuses on Ukraine's role in supplying critical raw materials to Western markets, including the U.S. The publication highlights how mineral trade aligns with strategic goals in U.S.–Ukraine relations, particularly in energy security and the diversification of supply chains.

Annotation

Shedlovska I. I. «*Foreign Economic Activity of Ukraine in Bilateral Cooperation with the USA*». Manuscript. Qualifying bachelor's work on specialty 292 «International economic relations», 2025.

This work investigates the theoretical foundations, structure, and practical aspects of Ukraine's foreign economic activity within the framework of bilateral cooperation with the United States. It explores the main forms and mechanisms of international economic interaction, analyzes foreign trade dynamics, evaluates investment flows, and considers the impact of trade agreements and international sanctions.

Special focus is given to trade and investment cooperation between Ukraine and the USA in the context of geopolitical instability and war-related challenges. The work highlights both the progress in trade turnover and the growing involvement of American companies in sectors such as IT, agriculture, and defense, despite existing barriers like trade imbalance, sanctions, and disrupted logistics.

In the concluding part, the author states that further development of bilateral economic cooperation with the USA is crucial for Ukraine's post-war recovery and international integration. The work stresses the need to enhance export capacity, attract sustainable investment, and overcome structural trade limitations. Strategic priorities include simplifying customs procedures, expanding access to U.S. markets, and intensifying cooperation in innovation, energy, and infrastructure.

Based on comprehensive analysis, the author provides practical recommendations to optimize Ukraine's foreign economic policy with the USA and strengthen economic resilience through diversification and reforms. The methods used include comparative, statistical, and forecasting tools, which allow for evidence-based conclusions about the prospects of Ukraine–U.S. economic relations.

Key words: foreign economic activity, bilateral cooperation, Ukraine, USA, trade, investment, sanctions, economic strategy, recovery, competitiveness.

Year: 2025

Короткий звіт за результатами перевірки кваліфікаційної роботи антиплагіатною інтернет-системою Strikeplagiarism:

Дата звіту 5/17/2025

Дата редагування ---

Документ прийнятий

Звіт подібності

метадані

Назва організації

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU

Заголовок

Зовнішньоекономічна діяльність України у двосторонньому співробітництві з США

Автор

Науковий керівник / Експерт

Шедловська І. І.Лещенко К. А.

підрозділ

кафедра європейської економіки і бізнесу

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

КП 1

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

КП 2

15493

Кількість слів

КЦ

115100

Кількість символів

ДОДАТОК Д

Таблиця Д.1 – Визначення поняття "Зовнішньоекономічна діяльність"

Автор(и)	Визначення поняття "Зовнішньоекономічна діяльність"
М.І. Топчієв	Зовнішньоекономічна діяльність є сукупністю економічних відносин між державами, що виникають в результаті міжнародної торгівлі, обміну капіталами, технологіями, послугами, а також руху робочої сили через кордони.
Л.Е. Ілляшенко	Зовнішньоекономічна діяльність - це діяльність суб'єктів національної економіки, спрямована на забезпечення їх взаємодії з іншими державами через експорт та імпорт товарів і послуг, а також через інвестиційну діяльність.
В.Д. Шевчук	Зовнішньоекономічна діяльність держави включає всі форми міжнародної економічної взаємодії, які сприяють розвитку національної економіки через експорт, імпорт, міжнародні фінансові операції, а також угоди та інвестиції.
А.С. Махотін	Зовнішньоекономічна діяльність - це діяльність, яка охоплює всі форми міжнародної економічної взаємодії між країнами, включаючи торгівлю товарами, послугами, капіталом, а також науково-технічне співробітництво.
С.С. Румянцев	Зовнішньоекономічна діяльність держави передбачає комплекс заходів, що спрямовані на розвиток торгових, інвестиційних, фінансових та інших відносин на міжнародному рівні для досягнення економічних цілей національної економіки.
О.В. Бойко	Зовнішньоекономічна діяльність є основною складовою частиною економічної політики держави, яка забезпечує взаємодію з іншими країнами на рівні виробництва, споживання і обміну товарами, послугами, капіталами та інноваціями.

Джерело: складено автором на основі [15], [16], [17]

Таблиця Д.2 – Форма зовнішньоекономічної діяльності

Форма зовнішньоекономічної діяльності	Опис
Міжнародна торгівля	Здійснення обміну товарами та послугами між країнами, що включає експорт і імпорт продукції, а також послуги, що перетинають національні кордони.
Інвестиційне співробітництво	Взаємний рух капіталу між країнами, включаючи прямі іноземні інвестиції (ПІІ), портфельні інвестиції, кредитування та інші форми інвестицій, що сприяють розвитку економік країн.
Міжнародний фінансовий обіг	Операції, пов'язані з рухом фінансових засобів через кордони, зокрема обмін валют, банківські операції, розрахунки між країнами.
Науково-технічне співробітництво	Спільні дослідження, розробки та обмін технологіями, що включають спільні наукові проекти, патенти, ліцензії та передачу технологій між країнами.
Туризм	Обмін людьми через туристичні потоки, який включає як внутрішній, так і міжнародний туризм, що сприяє розвитку економічних і культурних зв'язків між державами.
Міжнародне трудове співробітництво	Переміщення робочої сили між країнами, що включає імміграцію, трудові міграції та залучення іноземних робочих до національних ринків праці.
Експортно-імпортні послуги	Сфера послуг, що надаються за межами національних кордонів, включаючи транспортні, фінансові, інформаційні, комунікаційні та інші послуги.

Джерело: складено автором на основі [12]

Таблиця Д.3 – Механізм зовнішньоекономічної діяльності

Механізм зовнішньоекономічної діяльності	Опис
Митне регулювання	Система митних зборів, тарифів, квот, ліцензій та інших обмежень, що регулюють потік товарів і послуг через державні кордони. Це механізм, який забезпечує захист національної економіки та контроль за імпортом і експортом.
Міжнародні угоди та договори	Договірно-правові механізми, які забезпечують стабільність і передбачуваність у торгових і економічних відносинах між країнами, включаючи угоди про вільну торгівлю, двосторонні і багатосторонні торгові угоди.
Фінансові інструменти	Інструменти, що використовуються для фінансування зовнішньоекономічної діяльності, включаючи кредити, позики, міжнародні фінансові операції, валютні резерви та фінансування через міжнародні фінансові організації.
Валютно-фінансове регулювання	Механізм, що включає контроль за валютним курсом, валютні резерви країни, а також валютні обмеження і заходи для стабілізації економічної ситуації через міжнародні фінансові ринки.
Інвестиційне регулювання	Механізм сприяння притоку іноземних інвестицій, включаючи податкові пільги, інвестиційні стимулюючі програми та механізми захисту інвестицій, що створюють сприятливі умови для розвитку економіки через залучення капіталу з-за кордону.
Антидемпінгові та захисні заходи	Механізми, що дозволяють країнам захищати свій ринок від неконкурентоспроможних цін на імпортні товари, включаючи антидемпінгові мита, компенсаційні збори та інші обмеження.
Регіональні економічні об'єднання	Механізм, що включає участь у регіональних економічних об'єднаннях та торгових блоках, таких як ЄС, НАФТА, що дозволяє країнам інтегруватися в глобальні економічні процеси через спільні правила та зниження бар'єрів для торгівлі і інвестицій.
Міжнародні економічні організації	Органи, які регулюють світову економіку, такі як Світова організація торгівлі (СОТ), Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк, що встановлюють правила і стандарти для здійснення міжнародних фінансових і торгових операцій.

Джерело: складено автором на основі [18]

ДОДАТОК Ж

Таблиця Ж.1 – Теоретичні підходи до міжнародного економічного співробітництва

Теорія	Автор	Основні положення	Сильні сторони	Слабкі сторони
Теорія порівняльних переваг	Девід Рікардо	Країни повинні спеціалізуватися на виробництві товарів і послуг, де у них є порівняльна перевага (можливість виробляти з найменшими витратами) для ефективного обміну між країнами.	Спрощує механізм міжнародної торгівлі, надаючи теоретичне обґрунтування спеціалізації.	Ігнорує внутрішні фактори, що можуть впливати на конкурентоспроможність країни (ресурси, технології).
Теорія абсолютних переваг	Адам Сміт	Країни повинні виробляти ті товари, які вони можуть виготовляти з найменшими витратами і не порівнювати свої переваги з іншими країнами.	Підкреслює важливість внутрішнього виробництва для розвитку економіки.	Обмежена в умовах глобалізації, де взаємозалежність країн важлива.
Теорія міжнародних економічних відносин	Різні теоретики (Шумпетер Мейнард)	Міжнародне співробітництво через систему організацій, що регулюють міжнародну торгівлю та фінанси (СОТ, МВФ). Визначає основи для міжнародної економічної політики.	Створює фундамент для глобального співробітництва між державами та міжнародними організаціями.	Може призводити до домінування великих економік над малими.
Теорія інтернаціоналізації	Різні теоретики (Кео, Хекшер)	Процес інтеграції національних економік у глобальний економічний процес через створення спільних виробничих ланцюгів, розвиток технологій та фінансових відносин.	Охоплює широкий спектр сучасних економічних процесів, особливо в умовах глобалізації.	Може бути занадто абстрактною для практичного застосування в окремих країнах.
Теорія глобальних ланцюгів вартості	М. Грасперс, Х. Мартінс	Пояснює, як міжнародні корпорації організовують виробничі процеси через розподіл праці та ресурсів у глобальному масштабі.	Відображає сучасні реалії глобалізованої економіки і забезпечує оптимізацію виробництва.	Може посилювати нерівномірний розвиток між країнами в результаті глобальної спеціалізації.

Продовження таблиці Ж.1

Економічний націоналізм	Вільям Греннелл, Р. Харріс	Країни повинні обмежувати вплив зовнішніх економічних процесів на свою економіку для збереження економічної автономії та національних інтересів.	Охоплює потреби держави в забезпеченні внутрішніх економічних інтересів.	Може бути занадто ізоляціоністським у глобалізованому світі, де взаємодія є необхідною.
-------------------------	----------------------------	--	--	---

Джерело: складено автором на основі [10]

ДОДАТОК К

Таблиця К.1 – Методики дослідження та оцінки ефективності
зовнішньоекономічної діяльності України

Аспект	Дослідження	Оцінка ефективності
Мета	Аналіз поточного стану зовнішньоекономічної діяльності, виявлення проблем і можливостей.	Оцінка результатів зовнішньоекономічної діяльності та її впливу на економіку країни.
Основні методи	Аналіз зовнішньої торгівлі, інвестиційний аналіз, економічне співробітництво, інституційний аналіз.	Кількісні методи (торговий баланс, інвестиційний коефіцієнт), якісні методи (соціальні та економічні наслідки).
Інструменти	Статистичні дані, порівняльний аналіз, дослідження міжнародних угод та санкцій.	Індекс відкритості економіки, аналіз ефективності стратегій, прогностичні методи.
Завдання	Визначити структуру та динаміку зовнішньоекономічної діяльності, аналізувати наявні тренди та проблеми.	Визначити ефективність зовнішньоекономічної діяльності через оцінку впливу на економіку та соціальні процеси.
Основні джерела даних	Статистичні дані, офіційні звіти урядів, міжнародні організації, наукові дослідження.	Макроекономічні показники, аналітичні звіти, міжнародні організації, прогнози економічного розвитку.
Прогнозування	Може включати прогнозування можливих тенденцій в зовнішній торгівлі, інвестиціях, економічному співробітництві.	Використовуються прогнози для визначення потенціалу зростання або зниження ефективності зовнішньоекономічної діяльності в майбутньому.
Фокус	На поточному стані зовнішньоекономічних відносин, виявленні сильних і слабких сторін співробітництва.	На визначенні результатів, соціальних і економічних ефектів, а також на досягненні стратегічних цілей.
Ключові питання	Які основні проблеми зовнішньоекономічної діяльності? Які основні фактори впливають на торгівлю і інвестиції?	Наскільки ефективні зовнішньоекономічні стратегії України? Як вони сприяють економічному зростанню та розвитку?

Джерело: складено автором на основі [5], [21], [22], [23], [24], [25], [26]

ДОДАТОК Л

Таблиця Л.1 – Товарна структура зовнішньої торгівлі за 9 місяців 2024 року

Назва товарів	Експорт			Імпорт		
	млн.дол. США	у % до 9 місяців 2023	у % до загального обсягу	млн.дол. США	у % до 9 місяців 2023	у % до загального обсягу
Усього	30838,5	112,9	100,0	51220,5	110,0	100,0
у тому числі						
Живі тварини; продукти тваринного походження	1202,3	115,4	3,9	1036,7	108,4	2,0
Продукти рослинного походження	9891,0	113,5	32,1	1587,2	100,6	3,1
у тому числі						
зернові культури	7120,2	110,2	23,1	86,2	87,6	0,2
Жири та олії тваринного або рослинного походження	4167,0	99,4	13,5	198,8	115,3	0,4
Готові харчові продукти	2674,1	119,3	8,7	2606,6	111,6	5,1
Мінеральні продукти	2634,6	144,0	8,5	6958,9	85,5	13,6
у тому числі						
палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки	142,0	43,8	0,5	6752,3	85,0	13,2
Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	731,1	112,4	2,4	6006,9	105,8	11,7
у тому числі						
фармацевтична продукція	231,5	122,6	0,8	1766,4	114,8	3,4
добрива	7,5	37,9	0,0	946,3	86,5	1,8
Полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них	266,4	109,3	0,9	2901,2	104,1	5,7
Шкури необроблені, шкіра вичинена	78,8	126,6	0,3	197,7	103,4	0,4
Деревина і вироби з деревини	1110,3	92,3	3,6	167,9	107,8	0,3
Маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів	178,0	98,8	0,6	683,4	112,8	1,3
Текстильні матеріали та текстильні вироби	466,9	164,7	1,5	1786,7	98,5	3,5
Взуття, головні убори, парасольки	112,5	201,6	0,4	374,1	95,6	0,7

Продовження таблиці Л.1

Вироби з каменю, гіпсу, цементу	246,7	107,0	0,8	543,2	106,3	1,1
Перли природні або культивовані, дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння	38,2	353,3	0,1	51,9	61,3	0,1
Недорогоцінні метали та вироби з них	3437,4	111,6	11,1	2917,8	120,6	5,7
у тому числі						
чорні метали	2399,7	115,2	7,8	1128,0	115,0	2,2
Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання	2309,1	108,3	7,5	10419,5	129,2	20,3
реактори ядерні, котли, машини	609,7	83,5	2,0	4818,7	128,3	9,4
електричні машини	1699,4	121,3	5,5	5600,8	130,0	10,9
Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби	308,9	118,9	1,0	6643,9	120,4	13,0
у тому числі						
засоби наземного транспорту, крім залізничного	67,2	85,2	0,2	5585,7	111,9	10,9
Прилади та апарати оптичні, фотографічні	70,2	91,1	0,2	1249,9	127,1	2,4
Різні промислові товари	792,3	108,3	2,6	755,2	116,8	1,5
Твори мистецтва	12,1	1475,9	0,0	32,6	5776,6	0,1
Товари, придбані в портах	0,5	113,9	0,0	33,2	98,1	0,1

Джерело: [6]

ДОДАТОК М

Таблиця М.1 – Проблеми у зовнішньоекономічних відносинах між Україною та США за період 2020-2025 років

Проблеми	Опис	Вплив на економічні відносини
Торговельний дисбаланс	Високий рівень імпорту з США при значно меншому експорті товарів в США.	Погіршення торговельного балансу, залежність від імпорту.
Антидемпінгові мита і протекціонізм США	США вводять митні обмеження, зокрема антидемпінгові мита на українську продукцію, зокрема на сталь, металургію, трубопрокат.	Обмеження експорту українських товарів до США, зниження конкурентоспроможності.
Логістичні проблеми через війну	Заблоковані морські порти та зруйнована інфраструктура, ускладнення у доставці товарів в США та з США.	Зменшення обсягів експорту і імпорту, збільшення витрат на логістику.
Безпекові ризики та воєнний стан	Війна з Росією та надзвичайний режим у країні, запровадження санкцій і зміни в регуляційному середовищі України.	Зниження інвестиційної привабливості, відтік компаній з України.
Нестабільність зовнішнього фінансування США	Зміна політичного курсу США, тимчасове зменшення допомоги Україні в разі зміни адміністрації, мораторії на фінансування в 2024 році.	Загроза припинення економічної та військової підтримки України.
Санкції проти Росії та їх вплив на українсько-американські відносини	Запровадження санкцій проти Росії та Білорусі викликає необхідність для України переорієнтувати експорт і шукати нових постачальників сировини.	Підвищена залежність від США та ЄС, погіршення економічної стабільності.
Складнощі в реалізації стратегічних угод (наприклад, угода про корисні копалини)	Війна та політична ситуація в Україні призводять до зриву важливих економічних угод, таких як угода про рідкісноземельні ресурси, незадоволення умовами США.	Затримка у реалізації важливих інвестиційних проєктів, що стримує економічний розвиток.
Корупційні ризики та вплив олігархів	Підвищений рівень корупції та значний вплив олігархів на українську економіку, що створює ризики для західних інвесторів.	Втрата довіри до українських інститутів, негативний вплив на інвестиційний клімат.
Невизначеність щодо майбутнього безпеки та післявоєнної відбудови	Ризики для інвесторів через відсутність ясності щодо стабільності після закінчення війни та гарантій для інвестицій.	Зниження інвестиційної активності та сприятливих умов для відбудови економіки України.

Джерело: складено автором на основі [54], [55], [56], [57], [58], [59], [60], [61], [62], [63], [64]

ДОДАТОК Н

Таблиця Н.1 – Стратегічні напрямки розвитку зовнішньоекономічної діяльності України у співпраці з США

Напрямок розвитку	Опис	Очікувані результати
Посилення двосторонньої торгівлі	Розширення експортно-імпортних операцій між Україною та США через укладання нових торгових угод, зниження митних бар'єрів, сприяння вільному переміщенню товарів і послуг.	Збільшення обсягів торгівлі, розвиток нових ринків для українських товарів, покращення торгового балансу.
Інвестиції в інфраструктуру та відновлення України	Залучення американських інвестицій для відновлення інфраструктури України, зокрема в енергетичному секторі, транспортній сфері та у створенні нових виробничих потужностей.	Відновлення економічної інфраструктури, модернізація підприємств, збільшення робочих місць, залучення технологій і фінансових ресурсів.
Технологічне співробітництво і інноваційні проекти	Спільні інвестиції в розробку нових технологій, підвищення рівня науково-технічного співробітництва, розвиток високотехнологічних секторів в Україні, таких як інформаційні технології, біотехнології, електроніка.	Модернізація українських підприємств, покращення інноваційної спроможності країни, збільшення експорту високотехнологічної продукції.
Спрощення митних і торгових процедур	Створення зручних умов для торгівлі через зниження митних бар'єрів, спрощення процедур для бізнесу та залучення інвестицій.	Збільшення торгового обороту, полегшення ведення бізнесу, залучення нових інвесторів, створення сприятливого економічного середовища.
Співпраця в оборонній та безпековій сферах	Участь США в модернізації оборонної інфраструктури України, співпраця у виробництві оборонної техніки та військових технологій.	Зміцнення національної безпеки, розвиток оборонної промисловості, зниження залежності від зовнішніх загроз.
Підтримка відновлення та модернізації енергетичного сектора	Співпраця з США у питаннях енергетичної безпеки, включаючи розвиток відновлюваних джерел енергії, модернізацію енергетичної інфраструктури, сприяння енергоефективності.	Підвищення енергетичної незалежності України, зменшення залежності від імпорту енергоносіїв, покращення екологічної ситуації.
Розвиток спільних проектів у сфері сільського господарства	Створення спільних підприємств у аграрному секторі, експертна допомога в аграрних реформах, залучення інвестицій в сільське господарство.	Підвищення ефективності сільського господарства, збільшення експорту агропродукції, покращення аграрної інфраструктури.

Продовження таблиці Н.1

Покращення інституційного середовища та боротьба з корупцією	Реалізація реформ у політичній та економічній сферах за підтримки США, сприяння розвитку демократії, зниження корупції, покращення правової системи для залучення іноземних інвестицій.	Зміцнення інституційної бази, покращення бізнес-клімату, зниження корупційних ризиків, залучення іноземних інвестицій, стабільність у державному управлінні.
--	---	--

Джерело: складено автором на основі [54], [55], [56], [57], [58], [59], [60], [61], [62], [63], [64]